

Какво е Пирин...

Пирин е скрита целувка под вековен бор. Неповторима прегръдка в меката трева.

От пляска на пъстървата в реката, през песента на щурците, до плющенето на вятъра – Пирин е музика.

Игра на цветове – бляскави кристали, посипани от слънцето върху спокойно езеро. Пурпурен залез. Уханье на мащерка и смола. От камъка, с който правя кръгове във водата, до този, който поставям на върха на пирамидата – Пирин е моето удовлетворение.

А всеки изкачен хълм, всеки достигнат връх – мое сладко постижение.

Пирин е търсена самота, мечтано спокойствие. Но той е и звънкия смях на дете, зарадвано от първия сняг.

Пирин е страх. Буря и гръм с чувства между живота и смъртта. Но и твоя крепост в тайнствена пещера.

Пирин е живот. Душа във всичко – от крехката излика до вековните мури.

Пирин е свобода. Бърз бяг на дива коза. Орлов полет над Белемето. Ек от Каменица.

Чудна легенда, приказка, песен. Фантастичния образ на самодива, оставила след себе си едничко омайниче.

Минало и настояще, приказно и реално, видени в пламъка на овчарския огън.

Пирин е всичко това и нещо повече!... Предците ни вярвали, че Перун е бог на планината. Или Пирин е планина божествена!!!

*Яница Златева, 11 клас
гр. Банско*

What is Pirin...

Pirin is a concealed kiss under a venerable pine. It is a unique hug in the soft grass.

From trout splash in the river through the crickets song to the wind flapping – Pirin is music.

Play of colours – shiny crystals scattered by the Sun on a calm lake. A purple sun-set.

A scent of thyme and resin.

From the stone I throw to make circles in the water to the one I place on the top of the pyramid – Pirin is my satisfaction.

And every climbed hill, every reached peak – my sweet achievement.

Pirin is searched loneliness, dreamt serenity. It is also the sonorous laugh of a child, delighted with the first snow.

Pirin is fear. Storm and thunder with feelings between life and death. But it is also your fortress in a secret cave.

Pirin is life. Soul in everything – from the tender cowslip to the centuries-old white firs.

Pirin is freedom. Rush of a wild goat. Eagle's flight over Belemeto. Echo from Kamenitsa.

A marvelous legend, fairy-tale, song. The fantastic image of an elf who left a single geum.

Past and present, fabulous and real, seen in the flame of shepherd's fire.

Pirin is all that and something more!... Our forefathers believed that Perun was the God of the mountains. Or Pirin is a mountain divine!!!

*Yanitsa Zlateva, 11 class
town of Bansko*

ПИРИН ПЛАНИНА И НАЦИОНАЛЕН ПАРК ПИРИН

ПИРИН планина заема най-югозападната част на България и е неоспоримата кръстница на този край.

Преди повече от 2000 години траките са наричали това чудо на Природата Орбелус /Снежна планина/. След тях славяните я уподобяват с бога на гръмотевиците и бурите Перун – оттам дошло до наши дни и името Пирин.

Какво всъщност е Пирин планина? В геоложко отношение тя е старонагънат масив, смесца от мрамор и гранит, многократно потъвал и издигал се над топли морета. Което не свършили тектонските сили, довършили ледниците – постепенно те оформили циркуси, планински хребети, долини, морени – всичко, което придава на планината типичен алпийски релеф и характер.

В най-красивата, величествена и посещавана от туристите част на Пирин, между местностите “Предел” и “Тодорова поляна”, е разположен най-старият национален парк в България. Наследник на създадения през 1962 година Народен парк “Вихрен” /площ 9736 ха/, днес Национален парк “Пирин” вече е с територия от 40 365 ха.

В границите на парка попадат повече от 50 мраморни и гранитни върха с височина над 2500 м. Сред тях първенец е връх Вихрен – 2915 м н.в., трети по височина на Балканския полуостров.

От скалистите върхове до долините, планината е набраздена от 35 големи и малки циркуси, в чиито “легла” са разположени около 180 ледникови езера. (Горно Газейско ез.)

По карстовите ръбове на върховете растителността е оскъдна, но човек може да зърне планинския “кATERAЧ” – дивата коза и символа на Пирин – омайния еделвайс.

По-надолу пейзажа се сменя с вечнозелените масиви от клек, бяла и черна мура, смърч, ела, бял и черен бор, където намират убежище мечки, вълци, лисици, сърни, диви свине, глухари. . . Тук, близо до хижа Бъндерица, здраво е вилело огромни корени в земята най-старото иглолистно дърво в България – Байкушевата мура, чиято достолепна възраст от около 1300 години ни кара да го докосваме благоговейно. В територията на парка попадат два резервата – биосферен резерват “Баюви дупки - Джинджирица” /2873 ха площ/ и обявеният през 1994 година резерват “Юлен” /3156,2 ха/.

Резерват “Баюви дупки - Джинджирица” е една от най-старите защитени територии в България. Той е обявен за резерват в далечната 1934 година с цел опазване на естествените вековни гори от бяла, черна мура и смърч /средна възраст около 250 - 300 години/ и голямото многообразие от растителни и животински видове, обитаващи тези гори.

През 1977 година Бюрото на Международния съвет по програмата “Човек и Биосфера” към ЮНЕСКО, го утвърждава като биосферен резерват.

Пирин се характеризира с изключително биологично разнообразие. На територията на Национален парк “Пирин” са установени над 1300 вида висши растения, от които 18 са пирински ендемити, десетки Български и Балкански ендемити. Голяма част от тях са защитени от закона.

Открити са също така 229 вида гръбначни животни – 6 вида риби, 8 вида земноводни, 11 вида влечуги, 159 вида птици и 45 вида бозайници. Тук се опазват животински видове с различна степен на застрашеност – 5 вида са включени в Червената книга на България, 4 вида са застрашени от изчезване в Европа – дългоух прилеп, лешников сънливец, съпяло куче, кафява мечка.

През 1998 година, след приемане Закона за защитените територии, паркът е прекатегоризиран в Национален парк “Пирин” към Министерство на околната среда и водите.

Национален парк “Пирин” е признат за част от световното природно богатство и през 1983 година той е включен в списъка на Конвенцията за защита на световното и

културно наследство на ЮНЕСКО. През 2006 година, екип от паркови експерти и чуждестранни консултанти, разработи предложение за вписване на парка в Конвенцията с цялата му територия, тъй като през 1983 година, поради различния режим на стопанисване, алпийските пасища не са били част от националния парк. От месец август 2010г това вече е факт. През м. август 2004 година Министерски съвет одобри Плана за управление на Национален парк “Пирин”, разработен с финансовата подкрепа на Швейцарската агенция за развитие и сътрудничество и консултантската помощ на екипа на проект “Пирин” към Българска Фондация Биоразнообразие.

Освен основната задача – опазване на защитената територия и запазване естествения характер на планината за идните поколения, служителите от Дирекцията на Национален парк “Пирин” успешно осъществяват заложените в Плана програми и проекти, изграждат добри партньорски взаимоотношения с местните хора и администрациите на прилежащите общини, работят за утвърждаване на ново, съвременно отношение към Природата.

PIRIN MOUNTAIN AND PIRIN NATIONAL PARK

PIRIN occupies the most southwestern part of Bulgaria, and it is the undisputable godmother of that area.

More than 2000 years ago the Thracians used to call this miracle of Nature Orbelus /Snowy mountain/. Later the Slavs compared it with the God of thunders and storms Perun. This is how the present name of the mountain came into being – Pirin. What is Pirin mountain in fact? In terms of geology it is an old folded massive, combination of marble and granite, repeatedly sinking and rising above warm seas. What the tectonic forces failed to do, the glaciers did – they gradually formed cirques, mountain gorges, valleys, moraines – all that lends the mountain a typical alpine relief and character.

In the most gorgeous, majestic and visited by tourists part of Pirin, between the localities Predel (Limit) and Todorova Polyana (Todor's Meadow) is situated the oldest national park in Bulgaria. A successor of the former Vihren People's Park /9736 hectares/ created in 1962, at present Pirin National Park spreads on a territory of 40 365 hectares.

The park boasts more than 50 marble and granite peaks that rise to an altitude higher than 2500 m. Vihren summit is the top peak among them. Rising to an altitude of 2915 m it ranks third on the Balkan Peninsula.

From the rocky peaks to the valleys the mountain is furrowed by 35 large and small cirques. About 180 glacial lakes lie in their "beds".

(Тевно Василяшко ез.)

Vegetation is quite scarce along the karst edges of the peaks, however, a man can catch a glimpse of the mountain "climber" – the wild goat and the symbol of Pirin – the bewitching edelweiss. Further down the landscape changes with the evergreen massifs of dwarf pine, white and spruce fir, spruce, fir tree, white and pitch pine, a home to bears, wolves, foxes, does, wild boars, wood-grouses... Here, close to the Banderitsa chalet huge roots has woven into the soil the oldest coniferous tree in Bulgaria – Baykushev pine, whose venerable age of about 1300 makes us touch it with reverence.

Two reserves spread on the park territory – the biosphere reserve Bayuvi Dupki-Dzhindzhiritsa /area of 2873 hectares/ and Yulen, announced a reserve in 1994 /3156,2 hectares/.

The reserve Bayuvi Dupki-Dzhindzhiritsa is one of the oldest protected territories in Bulgaria. It is announced a reserve in the distant 1934 year in order to protect the natural centuries-old forests of white and spruce fir and spruce /average age about 250-300 years/, as well as the rich diversity of plant and animal species, inhabiting those forests. In 1977 the Department of the International Council on the program "Man and Biosphere" with UNESCO determined it as a biosphere reserve.

Pirin is characterized with extremely rich biologic diversity. On the territory of Pirin National Park there are more than 1300 species of vascular plants, out of which 18 are endemic to Pirin, tens to Bulgaria and the Balkans. A great number of them are protected by law. 229 vertebral species are found as well – 6 fish species, 8 amphibian species, 11 reptile species, 159 bird species and 45 mammal species. Animal species with different degree of endangerment are protected there – 5 species are entered in the Red Book of Bulgaria, 4 species are endangered to become extinct in Europe – long-eared bat, hazel dormouse, mole rat, brown bear. In 1998 after adoption of the Law on Protected Territories, the park was re-categorized in Pirin National Park with the Ministry of Environment and Water.

Pirin National Park was acknowledged part of the world natural heritage and in 1983 it was included in the list of the Convention concerning Protection of the World and Cultural Heritage of UNESCO. In 2006 a team of park experts and foreign consultants developed a proposal to register the park in the Convention together with all its territory, as in 1983, because of the different management regime, the alpine pastures were not part of the national park. Since August 2010 it has been a fact. In August 2004 the Council of Ministers approved of the Management Plan concerning Pirin National Park, developed with the financial support of the Swiss Agency for Development and Cooperation and the consultancy assistance of the team of Pirin project with the Bulgarian Biodiversity Foundation. Apart from the main task – preserving the protected territory and keeping the natural mountain character for the coming generations, the officials from

Pirin National Park Directorate successfully implement the programs and projects from the Plan, establish kind partners relations with the local people and administrations of the contiguous municipalities, work on introducing a new, contemporary attitude towards Nature.

Хижа Вихрен

Хижа Вихрен е разположена на левия бряг на река Бъндерица, на 1950 м н. в. Хижата представлява комплекс от две масивни двуетажни сгради и бунгала с общ капацитет 220 места. Местата в сградите са в общи стаи с по 5, 7 и повече легла, а две от стаите са с нари. Бунгалата са с по 3 и 4 легла. В пристройката до основната сграда се намира сезонния ресторант към хижата, а в другата сграда са туристическата кухня, столова и бюфетът. Санитарните възли и бани са външни. Хижата е електрифицирана и водоснабдена. Отоплението е с печки на твърдо гориво. Къмпирането в околността е забранено. В близост до хижа Вихрен има подходящо устроен паркинг.

Хижа Вихрен е пункт от европейския маршрут "Е-4". За хижа Вихрен се тръгва от град Банско – 16 км по асфалтов път, 4.30 часа пешеходен преход по маркирана пътека. Хижа Вихрен се стопанисва от Туристическо дружество "Вихрен" – град Банско.

Хижа Демяница

Хижа Демяница е разположена на водослива на реките Стражишка, Валявишка и Василашка, сред вековна иглолистна гора, на 1895 м н. в. Хижата представлява масивна двуетажна сграда. Хижата разполага с пет стаи с по 5, 8 и повече легла и 12 стаи на нари. На мансардния етаж има 70 места на дървени нари, а в отделна сграда - 50 места на пружинени нари. В 14-те бунгала към хижата има 42 места в стаи с по 3 и 4 легла. Общият капацитет на хижа Демяница е 217 места.

На първия етаж на хижа Демяница се намира ресторантът, който е сезонен, а в отделна постройка са разположени туристическата кухня и столова. Има павилион за продажба на напитки, захарни изделия, сувенири и др. Санитарните възли са външни. Хижата е електрифицирана от агрегат и ВЕЦ и водоснабдена, и се отоплява с печки на твърдо гориво.

За хижа Демяница се тръгва от град Банско – 4.00 часа пешеходен преход по маркирана пътека.

Хижа Демяница се стопанисва от Туристическо дружество "Вихрен", град Банско.

Хижа Бъндерица

Новата хижа е масивна триетажна сграда с капацитет 100 места в стаи с по 2, 3 и 4 легла и общи спални помещения от 7 до 13 легла. Разположена е на левия бряг на р. Бъндерица, на 1810 м н.в. Санитарните възли и умивални са външни и вътрешни, има бани. Електрифицирана е от мрежата. Отоплението е централно. На първия етаж е ресторантът и лавката. В непосредствена близост е старата хижа - масивна двуетажна сграда с капацитет 60 места в общи стаи с по 10, 11 и 12 легла и помещения с нари. Ползват се външните санитарни възли и умивални. Електрифицирана е от мрежата. В приземието се намира туристическата кухня и столова. Легловата база се ползва през летния сезон. В района на двете хижи целогодишно се ползват зидани бунгала с общ капацитет 30 места, с по три легла във всяко бунгало. Санитарните възли и умивални са външни. Електрифицирани са. Отоплението е с електрически печки. В отделна сграда се намира бюфетът, който предлага напитки, дребни стоки, сувенири и др.

Изходно място: гр. Банско - 14 км по асфалтово шосе или 4,00 ч пешеходен преход по маркирана пътека.

Стопанин: Тур. д-во "Вихрен" - гр. Банско.

Хижа Безбог

Хижа Безбог е разположена край северната част на Безбожкото езеро на 2240 м. н. в.

Хижата представлява масивна, пететажна сграда с капацитет 160 места. Хижата разполага с два апартамента и стаи с по 3, 4 и над 8 легла. Санитарните възли са етажни, а баните са общи за сградата.

Хижата е електрифицирана, водоснабдена, с централно отопление. Има ресторант, кафе-аперитив, лавка за дребни стоки, занималня, видео уредба, телевизор, ски-гардероб.

Хижа Гоце Делчев

Хижа Гоце Делчев е изходен пункт за хижа Безбог. До хижата се стига след 2.30-часов преход по маркирана пътека (28 минути с лифт). Хижа „Гоце Делчев“ се намира в Северен Пирин. Разположена е в местността Логовете, на около 1500 м н. в. Представлява масивна 3-етажна сграда с 36 места за нощуване. Стаите са с по 2, 4 и 6 легла, външни санитарни възли и бани. В бунгалата до нея има още 70 места. Стаите са с по 2, 3 и 4 легла, ползват се само през лятото. Хижата е електрифицирана, водоснабдена и канализирана, отоплява се с твърдо гориво. Хижата разполага още с ресторант, павилион, кухня и др. В околностите на хижата има ски-писта с влек и паркинг.

До хижа „Гоце Делчев“ води шосе (11 км) от Добринище. Покрай нея минават и туристически пътеки до хижите „Безбог“ и „Демяница“.

Хижа Яворов

Хижа Пейо К. Яворов е разположена в местността Поляните в долината на река Разложки Суходол на 1740 м н. в.

Новата хижа е масивна двуетажна сграда с капацитет 70 места, разположени в стаи с по 2, 3, 6 и повече легла и един апартамент. Апартаментът и десет от двойните стаи имат собствен санитарен възел и баня, а останалите стаи ползват

The Vihren Chalet

The Vihren Chalet is situated on the left bank of the Banderitsa river, at 1950 m altitude above the sea level. The chalet represents a complex of two massive two-storied buildings and bungalows that can accommodate 220 guests in total. The sleeping accommodations are in the buildings with common rooms of 5, 7 and more beds. Two of the rooms are furnished with plank-beds. The bungalows are equipped with 3 and 4 beds. The seasonal restaurant belonging to the chalet is in the extension to the main building. The tourist kitchen, the canteen and the buffet are in the other building. The toilets and bathrooms are outside. The chalet is supplied with electricity and water. Solid fuel stoves are used for heating. Camping in the area is prohibited. There is a well equipped parking close to the Vihren chalet.

The Vihren chalet is a point of the "E-4" European route. The Vihren chalet is reached from the town of Bansko – 16 km by an asphalt road, four and a half hours walking along a marked trail. The Vihren chalet is managed by Vihren Tourist Society – town of Bansko.

The Demyanitsa Chalet

The Demyanitsa chalet is situated at the influx of the rivers Strazhishka, Valyavishka and Vasilashka, among centuries-old coniferous forests, at 1895 m altitude above the sea level. The chalet represents a massive two-storied building. The chalet disposes of five rooms with 5, 8 and more beds and 12 rooms with plank-beds. The mansard floor can accommodate 70 persons on wooden plank-beds, and a separate building can accommodate 50 people on spring plank-beds. The fourteen (14) bungalows belonging to the chalet can accommodate 42 guests in rooms with 3 and 4 beds. The total capacity of the Demyanitsa chalet is 217 beds. On the first floor of the Demyanitsa chalet is the restaurant. It is seasonal. The tourist kitchen and the canteen are in a separate structure. There is a pavilion for sale of drinks, confectionery, souvenirs, etc. The toilets are outside. The chalet is supplied with electricity from an aggregate and water power plant. It is also supplied with water. Solid fuel stoves are used for heating.

The Demyanitsa chalet is reached from the town of Bansko – 4.00 hours walking along a marked trail. The Demyanitsa chalet is managed by Vihren Tourist Society, town of Bansko.

The Banderitsa Chalet

The new chalet is a massive three-storied building that can accommodate 100 persons in rooms with 2, 3 and 4 beds and in common sleeping premises with 7 to 13 beds. It is situated on the left bank of the Banderitsa river, at 1810 m altitude above the sea level. The toilets and washrooms are inside and outside. There are also bathrooms. It is supplied with electricity from the network. Central heating is provided. The restaurant and the kiosk are on the first floor. The old chalet is in immediate proximity – a massive two-storied building that can accommodate 60 guests in common rooms with 10, 11 and 12 beds and in premises with plank-beds. The toilets and washrooms are outside. It is supplied with electricity from the network. The tourist kitchen and canteen are on the ground floor. The beds are used in the summer only.

There are built bungalows on the territory of both chalets that can be used all the year round. They can accommodate 30 persons in total. Each bungalow is equipped with three beds. The toilets and washrooms are outside. They are electrified. Electric stoves are used for heating. The buffet offering drinks, small items, souvenirs, etc. is located in a separate building.

Starting point: town of Bansko - 14 km by an asphalt road or 4,00 hours walking along a marked trail.

Managed by: Vihren Tourist Society – town of Bansko.

The Bezbog Chalet

The Bezbog chalet is situated at the northern part of Bezbog lake at 2240 m altitude above the sea level.

The chalet represents a massive, five-storied building that can accommodate 160 persons. The chalet disposes of two apartments and rooms with 3, 4 and more than 8 beds. There are toilets on each floor. The bathrooms are common for the whole building. The chalet is electrified and water supplied. It is centrally heated. There is a restaurant, coffee-shop, kiosk for small items, study-room, video installation, TV, skiing-equipment.

The Gotse Delchev Chalet

The Gotse Delchev chalet is a starting point for the Bezbog chalet. The Bezbog chalet is reached after two and a half hours walking along a marked trail (28 minutes by a chair-lift). The Gotse Delchev Chalet is located in North Pirin. It is situated in the Logovete locality at about 1500 m altitude above the sea level. It represents a massive 3-storied building that can accommodate 36 guests. The rooms are equipped with 2, 4 and 6 beds. The toilets and bathrooms are outside. In the bungalows next to the chalet there are another 70 beds. The rooms are equipped with 2, 3 and 4 beds. They are used in the summer only. The chalet is electrified and water supplied. There is sewage. Solid fuel is used for heating. The chalet disposes also with a restaurant, pavilion, kitchen, etc. There are a ski-run with a tow-lift and parking on the outskirts of the chalet.

A road (11 km) from Dobrinishte leads to the Gotse Delchev chalet. Tourist paths to the chalets Bezbog and Demyanitsa run nearby.

The Yavorov Chalet

The Peyo K. Yavorov chalet is situated in the Polyaniite (Meadows) locality in the valley of the Razlog Suhodol river at 1740 m altitude above the sea level. The new chalet represents a massive two-storied building that can accommodate 70 guests. The rooms are equipped with 2, 3, 6 and more beds and one apartment. The apartment and ten of the double rooms have separate toilets

общ санитарен възел на етаж. Хижата е водоснабдена и електрифицирана, с централно отопление. Разполага с ресторант и бюфет, които работят цялогодишно. В непосредствена близост е старата хижа - масивна двуетажна сграда с капацитет 20 места, разположени в стаи с по 4, 5 и 6 легла, с външни санитарни възли. Водоснабдена е и електрифицирана, а отоплението е с печки - електрически и на твърдо гориво. В отделна масивна едноетажна сграда е туристическата кухня и столова. В района има игрище за волейбол. Има място за паркиране на превозни средства. *Хижа Яворов е пункт от европейския маршрут "Е-4". Хижата се стопанисва от Туристическо Дружество "Пирин" – град Разлог.*

Хижа Загаза

Хижа Загаза се намира в м. Загаза на 1408 м н. в. Разполага с капацитет от 50 места, в стаи от 4 до 10 легла, вътрешни санитарни възли. Сезонен ресторант и лавка, централно отопление.

Изходно място за хижата е гр. Кресна, 28 км. горски път. Стопанисва се от ЕТ "Карета" МК - В. Караджова

Хижа Синаница

Хижа Синаница е разположена на 100 м североизточно от Синанишкото езеро, на 2188 м. н. в.

Хижата е масивна двуетажна сграда с капацитет 50 места, разположени в стаи с по 9, 10 и 15 двуетажни пружинени легла, но при необходимост се разкриват допълнително места и в столовата. Хижата е водоснабдена, не е електрифицирана, отоплението е с печки на твърдо гориво. На първия етаж е туристическата столова и кухня, оборудвана с кухненски инвентар, печка и мивка.

Град Кресна е изходен пункт за хижа Синаница. До хижата се стига по 24 км почвен път до местността Пещерата и още 3.00 часа по маркирана пътека. Хижа Синаница се стопанисва от Туристическо Дружество "Синаница", град Кресна.

Хижа Беговица

Хижа Беговица е разположена на левия бряг на Козя (Беговишка) река на 1750 м. н. в.

Хижата представлява масивна триетажна сграда с един мансарден етаж, с капацитет 120 места. Хижа Беговица предлага настаняване в стаи с по 2, 4, 7, 8 легла, общи спални помещения и един апартамент. Санитарните възли са етажни.

Хижата е водоснабдена, електрифицирана, отоплението е с печки на твърдо гориво. Банята, оборудваната туристическа кухня и столовата се намират на приземния етаж на хижата. На първия етаж е ресторантът, който работи цялогодишно. Има и лавка. На разположение на туристите има игрище и ски писти с три ски влека.

Град Сандански служи като изходен пункт за хижа Беговица. До хижата се стига по 29 км шосе, от които 21 км асфалтов път през местността Попина лъка и Черковното (Туричка черква). Хижата се поддържа от Туристическо Дружество "Еделвайс" – град Сандански.

Хижа Пирин

Хижа Пирин е разположена в местността Трите реки, на 1640 м. н. в. Сградата е масивна триетажна, с капацитет 86 места в стаи с по четири и шест легла и общи спални помещения с пружинени нари. Санитарните възли, умивални и бани са външни. Хижата е водоснабдена и електрифицирана от агрегат и ВЕЦ, отоплението е с печки на твърдо гориво. Хижа Пирин разполага с туристическа кухня и столова. На около 150 м от хижата има сезонен ресторант, в който се сервира топла храна и се продават хранителни продукти.

Град Мелник е удобен изходен пункт за хижа Пирин. Хижата се достига след 6-часов пешеходен преход по маркирана пътека (или с автомобилен транспорт до местността Лопово - 28 км по черен път и оттам още 1.15 часа пеш). Село Пирин е друга изходна точка към хижата – 18 км по шосе, от които 13 км - по асфалт. Хижа Пирин се стопанисва от Туристическо дружество "Пирински орел" – град Мелник.

Хижа "Малина"

Хижа "Малина" е разположена в местността Калугера, на 1550 м н. в. Хижата представлява масивна двуетажна сграда с капацитет 70 места в стаи с по 3, 4, 8 и 9 легла. Санитарните възли и бани са етажни. През лятото се разкриват допълнително 30 - 40 места в палатки, които ползват външни умивални и санитарни възли. Хижата е водоснабдена и електрифицирана, отоплението е с печки на твърдо гориво. Хижата разполага със сезонен ресторант и лавка. Има оформен паркинг.

Изходно място за хижата е село Пирин – 18 км (пътят до местността Гинчип мост е асфалтиран). Село Пирин е отстои на 36 км от Кулата, и на 55 км от град Сандански. Хижа "Малина" се стопанисва от Туристическо дружество "Еделвайс", град Сандански.

Хижа Яне Сандански

Хижа Яне Сандански е разположена в южната част на м. Попина лъка на 1230 м. надморска височина. Масивна триетажна сграда с капацитет 70 места. Санитарните възли и баните са етажни. Хижата е водоснабдена, електрифицирана, с централно отопление. Има ресторант, туристическа столова, лавка.

Хижата се стопанисва от Туристическо дружество "Еделвайс", гр. Сандански.

and bathrooms. The rest of the rooms use a common toilet on the floor. The chalet is water supplied and electrified. It is centrally heated. It disposes of a restaurant and a buffet. They are open all the year round. The old chalet is in immediate proximity - a massive two-storied building that can accommodate 20 guests. The rooms are equipped with 4, 5 and 6 beds. The toilets are outside. It is water supplied and electrified. Electric stoves and solid fuel are used for heating. The tourist kitchen and canteen are in a separate massive one-storied building. There is a volleyball playground in the area. There is a place for parking vehicles as well. *The Yavorov chalet is a point of the "E-4" European route. The chalet is managed by Pirin Tourist Society – town of Razlog.*

The Zagaza Chalet

The Zagaza chalet is situated in the Zagaza locality at 1408 m altitude above the sea level. It can accommodate 50 guests in rooms from 4 to 10 beds. The toilets are inside. It disposes of a seasonal restaurant and a kiosk, central heating.

The starting point to the chalet is the town of Kresna, 28 km, forest road. It is managed by Kareta Sole Trade MK – V. Karadzheva

The Sinanitsa Chalet

The Sinanitsa chalet is situated 100 m to the northeast of Sinanishko lake, at 2188 m altitude above the sea level. The chalet is a massive two-storied building that can accommodate 50 guests in rooms equipped with 9, 10 and 15 two-storey spring beds. Additional beds can be put in the canteen, if necessary. The chalet is water supplied. It is not electrified, however. Stoves with solid fuel are used for heating. The tourist canteen and kitchen are on the first floor. They are furnished with kitchen equipment, a cooker and a sink.

The town of Kresna is the starting point to the Sinanitsa chalet. The chalet is reached by a 24-km soil path to the Peshterata (the Cave) locality and another 3.00 hours by a marked trail. The Sinanitsa chalet is managed by Sinanitsa Tourist Society, town of Kresna.

The Begovitsa Chalet

The Begovitsa chalet is situated on the left bank of the Kozya (Begovishka) river at 1750 m altitude above the sea level. The chalet represents a massive three-storied building with one mansard floor that can accommodate 120 guests. The Begovitsa chalet offers accommodation in rooms equipped with 2, 4, 7, 8 beds, common sleeping premises and one apartment. There are toilets on each floor. The chalet is water supplied and electrified. Stoves with solid fuel are used for heating. The bathroom, the equipped tourist kitchen and the canteen are located on the ground floor of the chalet. The restaurant is on the first floor. It is open all the year round. There is also a kiosk. The tourists can avail of the playground and the ski-runs with three tow-lifts.

The town of Sandanski serves as a starting point to the Begovitsa chalet. The chalet is reached by road – 29 km, out of which 21 km by an asphalt road through the locality Popina Laka and Cherkovnoto (Turichka cherkva-Turkish church?)

The chalet is managed by Edelweiss Tourist Society – town of Sandanski

The Pirin Chalet

The Pirin chalet is situated in the Trite reki (Three Rivers) locality at 1640 m altitude above the sea level. The building is a massive three-storied one. It can accommodate 86 guests in rooms equipped with four and six beds and common sleeping premises with spring plank-beds. The toilets, washrooms and bathrooms are outside.

The chalet is water supplied and electrified by an aggregate and water power plant. Stoves with solid fuel are used for heating. The Pirin chalet disposes of a tourist kitchen and a canteen. There is a seasonal restaurant in about 150 m of the chalet. Hot meals are served there, foodstuffs are sold.

The town of Melnik is a convenient starting point to the Pirin chalet. The chalet is reached after 6 hours walking along a marked trail (or by car to the Lopovo locality – 28 km by black road and then 1.15 hours walking). The village of Pirin is another starting point to the chalet – 18 km by road, out of which 13 km – by asphalt road. The Pirin chalet is managed by Pirinski Orel (Pirin Eagle) Tourist Society – town of Melnik.

The Malina (Raspberry) Chalet

The Malina chalet is situated in the Kalugera locality, at 1550 m altitude above the sea level. The chalet represents a massive two-storied building that can accommodate 70 people in rooms equipped with 3, 4, 8 and 9 beds. There are toilets and bathrooms on each floor. During the summer another 30-40 places are provided in tents. The washrooms and toilets are outside. The chalet is water supplied and electrified. Stoves with solid fuel are used for heating. The chalet disposes of a seasonal restaurant and a kiosk. There is a parking.

The starting point to the chalet is the village of Pirin – 18 km (the road to the Ginchin Bridge locality is asphalted). The village of Pirin is 36 km away from the town of Kulata and 55 km away from the town of Sandanski. The Malina chalet is managed by Edelweiss Tourist Society, town of Sandanski.

The Yane Sandanski Chalet

The Yane Sandanski chalet is situated in the southern part of Popina Laka locality, at 1230 m altitude above the sea level. It is a massive three-stories building that can accommodate 70 people. There are toilets and bathrooms on each floor. The chalet is water supplied, electrified, with central heating. It disposes of a restaurant, a tourist canteen, a kiosk.

The chalet is managed by Edelweiss Tourist Society, town of Sandanski.

Хижа “Попови ливади”

Хижа “Попови ливади” е разположена в местността Попови ливади, на 1412 м н. в. В момента хижа “Попови ливади” е напълно реконструирана. Разполага с 50 легла: 3 двойни стаи, 3 четворни стаи, една с 5 легла, две с по 10 легла и една със 7 легла. Баните и тоалетните са на етаж, с предверие и топла вода. Отоплението е парно. Хижата разполага с механа с 40 места, летен бар с открити 60 места, барбекю, детска площадка, паркинг, ски гардероб с 50 комплекта ски оборудване.

Хижата е пункт от европейския маршрут “Е-4”. Изходно място: град Гоце Делчев - 16 км по асфалтово шосе.

Хижа “Попови ливади” се стопанисва от Атанас Благоев Папазов - управител.

ЗА КЪМПИНГ БЪНДЕРИЦА

Разположен е на голяма поляна край левия бряг на р. Бъндерица на 1800 м н.в. Теренът представлява две затревени тераси с капацитет около 60 палатки. Не е електрифициран, водоснабден е с вода за битови нужди, със санитарни възли. Бани няма. Има подходящо устроен паркинг и заведение за хранене.

Съседни туристически обекти: х. Бъндерица - 100 м (0,05 ч), х. Вихрен - 0,25 ч по маркирана пътека, 2 км по асфалтов път.

Изходно място: гр. Банско - 14 км по асфалтово шосе.

Стопанин: Тур. д-во “Вихрен” - гр. Банско, пл. “Възраждане”

Хижа Лагера

Хижа Лагера се намира в Пирин, местността Върбите на 1050 м н.в. В момента хижата е напълно реконструирана.

Хижата е със общ капацитет 50 легла, разпределени в 12 стаи. Разполага със собствен охраняем паркинг, туристическа кухня, храна по заявка.

Заслон Спано поле

Заслон Спано поле е разположен в циркуса Малко Спано поле на 2040 м н.в. Заслонът разполага с 9 едноетажни дървени бунгала с по две легла. Санитарните възли са външни, бани няма. Бунгалата са електрифицирани от агрегат. Заслонът се ползва само през летния сезон. Къмпирание със собствени палатки не е разрешено. Огън се пали само на специално обозначено място.

Град Сандански е изходен пункт за заслон Спано поле. До заслона се стига по 18 км асфалтово шосе до местността Попина лъка и оттам 3.00 часа пеша по маркирана пътека и почвен път. Заслон Спано поле се стопанисва от Туристическо дружество “Еделвайс” – град Сандански.

Заслон Тевно езеро

Заслон Тевно езеро се намира близо до източния край на Тевно езеро, на 2512 м н. в. Заслонът представлява масивна двуетажна сграда с капацитет 30 места. Туристите имат на свое разположение стаи с дървени нари, разположени на втория мансарден етаж на заслона. При необходимост може да се осигури допълнителен подслон и в столовата. Заслон Тевно езеро е електрифициран с агрегат. Питейна вода се доставя от извор на 50 м зад заслона. Санитарните възли са външни, бани няма. Заслон Тевно езеро е отворен целогодишно, но се обслужва от персонал само през летния сезон. Къмпирането е забранено.

Заслонът е пункт от европейския маршрут “Е-4”. Изходен пункт за заслон Тевно езеро е град Банско. До заслона се стига след 7-часов пешеходен преход по маркирана пътека. Заслон Тевно езеро се стопанисва от Туристическо дружество “Вихрен” – град Банско.

Заслон Казана

Заслон Казана е разположен на скалния праг, разделящ циркусите Голям и Малък Казан, на 2445 м н. в.

Заслонът представлява дървена барака с метална конструкция. Има нари за 4-5 души. Няма персонал, не е обзаведен, електрифициран и водоснабден, няма санитарни възли. Нощуването е допустимо само при наложителни случаи.

Заслон Казана се стопанисва от Туристическо дружество “Вихрен” – град Банско.

Заслон Кончето

Заслон Кончето е разположен на главното било югоизточно от връх Баюви дупки, на 2760 м н. в.

Заслонът представлява дървена барака, тип “термофор” с двойни стени, врата и прозорец. Прикрепен е със стоманени въжета за скалите. Има 4 двойни и 2 единични нара за максимум 10 - 12 души. Обзаведен е с одеала. Няма персонал, не е водоснабден и електрифициран, няма санитарни възли. Нощуването е допустимо само при наложителни случаи.

Пътеките са маркирани. Заслонът е пункт от европейския маршрут “Е-4”.

The Popovi Livadi (Priests Meadows) chalet

The Popovi Livadi chalet is situated in the Popovi Livadi locality, at 1412 m altitude above the sea level. At present the Popovi Livadi chalet is completely reconstructed. It disposes of 50 beds: 3 double rooms, 3 rooms with 4 beds, one room with 5 beds, two rooms with 10 beds and one room with 7 beds. The bathrooms and toilets are on the floor, with an entrance and hot water. There is central heating. The chalet disposes of a tavern that can seat 40 people, a summer bar for 60 PAX, barbecue, children's playground, parking, ski cloakroom with 50 sets of ski equipment.

The chalet is a point of "E-4" European route. Starting point: town of Gotse Delchev – 16 km by an asphalt road.

The Popovi Livadi chalet is managed by Atanas Blagoev Papazov – manager.

TO BANDERITSA CAMPING

It is situated on a large meadow by the left bank of the Banderitsa river at 1800 m altitude above the sea level. The terrain represents two lawns with capacity of about 60 tents. The camping is not electrified. It is supplied with water for household needs. There are toilets. No bathrooms. There is a convenient parking and a catering establishment.

Neighboring tourist sites: The Banderitsa chalet – 100 m (0,05 hrs), the Vihren chalet – 0,25 hrs by a marked trail, 2 km by an asphalt road.

Starting point: town of Bansko – 14 km by an asphalt road.

Manager: Vihren Tourist Society – town of Bansko, Vazrazhdane square

The Lagera Chalet

The Lagera chalet is situated in Pirin, the Varbite (Willows) locality at 1050 m altitude above the sea level. At present the chalet is completely renovated. It can accommodate 50 people in 12 rooms. It disposes of own guarded parking, tourist kitchen, meals upon order.

The Spano Pole Shelter

The Spano Pole shelter is situated in the cirque Malko Spano Pole at 2040 m altitude above the sea level. The shelter disposes of 9 one-storied wooden bungalows equipped with two beds each. The toilets are outside. No bathrooms. The bungalows are electrified with an aggregate. The shelter is used in the summer only. Camping in own tents is prohibited. Fire is lit at a specially designated area only.

The town of Sandanski is a starting point to the Spano Pole shelter. The shelter is reached by an asphalt road (18 km) to the Popina Laka locality, and then 3.00 hours walking along a marked trail and soil path. The Spano Pole shelter is managed by Edelweiss Tourist Society – town of Sandanski.

The Tevno Lake Shelter

The Tevno Lake Shelter is situated close to the eastern end of Tevno lake, at 2512 m altitude above the sea level. The shelter represents a massive two-storied building that can accommodate 30 people. The tourists have at their disposal rooms with wooden plank-beds on the second mansard floor of the shelter. Additional beds can be put in the canteen, if necessary. The Tevno Lake shelter is electrified with an aggregate. Drinking water is supplied from a spring 50 m above the shelter. The toilets are outside. No bathrooms. The Tevno Lake shelter is open all the year round, however, it is served by staff in the summer only. Camping is prohibited.

The shelter is a point from the "E-4" European route. The town of Bansko is the starting point to the Tevno Lake shelter. The shelter is reached after 7 hours walking along a marked trail. The Tevno Lake shelter is managed by Vihren Tourist Society – town of Bansko.

The Kazana (Cauldron) Shelter

The Kazana shelter is situated on the rocky threshold dividing the cirques Big and Small Kazan, at 2445 m altitude above the sea level. The shelter represents a wooden shed with metal structure. It is equipped with plank-beds for 4-5 people. There is no serving staff. It is not furnished. It is neither electrified, nor water supplied. There are no toilets. Lodging is possible in emergency situations only. *The Kazana shelter is managed by Vihren Tourist Society – town of Bansko.*

The Horse Shelter

The Horse shelter is situated on the main ridge, to the southeast of the peak Bayuvi Dupki, at 2760 m altitude above the sea level. The shelter represents a wooden shed, "thermofo" type with double walls, a door and window. It is tied with steel ropes to the rocks. It disposes of 4 double and 2 single plank-beds for maximum 10-12 people. There are blankets. There is no serving staff. It is neither supplied with water nor electrified. There are no toilets. Lodging is possible in emergency situations only. The trails are marked. *The shelter is a point from the "E-4" European route.*

Езерата на Пирин

В 35-те циркуса на Пирин планина са разположени около 180 ледникови езера, условно разделени на няколко езерни групи:

-*Чаирските езера* се намират в циркуса Чаир, откъдето идва и името им. Намират на средно надморско равнище на около 2330м. Наброяват девет и са изключително живописни. Площта, която заемат е около 92 декара. В езерата ще видите и пъстърви, които живеят там. Може да се намерят лесно, тъй като са разположени на туристическата пътека за хижа Яне Сандански

-*Малокаменишките езера* са общо около 20, но тъй като по-голямата част от тях са малки и пресъхват през лятото. Реално само осем от тях са непресъхващи. Името на тези езера идва от връх Малка Каменица, който се намира в близост до езерата. Те са познати и още като Белеметските езера – Белемето е циркуса, в който се намират. По-големи от Малокаменишките езера са Тевното (разположено е на 2512м надморска височина, и заема площ от 60 декара) и Тригълното езеро (намира се на 2453м надморска височина, и се простира на площ от 7 декара).

Общият брой на Валявишките езера е дванадесет. По-голямата част от тях са малки. Разположени са във Валявишкия циркус. Средната надморска височина на езерата е около 2390м. Най – обширното от тях е Голямото Валявишко езеро, което се простора на площ от 85 декара и е разположено на височина от 2379м надморска височина. Тези езера дават началото на Валявишката река, която е приток на р.Демяница. Интересното на тези езера е, че бреговете им са стръпни и скалисти.

-*Кременските езера* са група от общо 5 езера, като две от тях са по – големи, другите три са малки. Разположени са в Кременския циркус. Общата площ, на която се разполагат е 196 декара. Двете по – големи езера са Горното (намира се на 2352м надморска височина, а дълбочината му е 13,6м) и Долното (разположено е на 2304м надморска височина, а дълбочината му е 27м) Кременско езеро. Тези езера са известни сред туристите, поради лесния достъп до тях.

-*Бъндеришките езера* са една значителна група в Пирин. Общият им брой е 16, но само няколко от тях са получили име. Те са Окото (намира най – ниско от всички езера и е разположено е над хижа „Вихрен“), Жабешкото езеро (разположено на височина от около 2320м надморска височина, и е най – високото от Бъндеришките езера), Горното Бъндеришко езеро (намира се в близост до връх Бъндеришки чукар), Долното Бъндеришко езеро (морската му височина е 2190мм като то е най – голямото в долината) и последното е Муратовото езеро (разположено е под Муратов връх, а надморската му височина е 2230м).

-*Гергийските езера* са разположени в Гергийския циркус и са общо пет на брой. От връх Гергийски се разкрива невероятна гледка към езерата. Три от тях са сравнително големи, а останалите две са значително по – малки. Най – високо се намира първото от езерата – на 2392м надморска височина.

-*Поповите езера* са доста голяма езерна група, която включва няколко подгрупи езера – Поповото езеро, Рибни попови, Банските, Самодивските и Полежанските езера. Тези езера са разположени между върховете Кралев двор, Дженгал, Сиврия и Полежан. Поповото езеро е най – голямото и дълбокото както от всички Попови езера, така и в самата планина. Средната им надморска височина варира около 2200м надморска височина. Рибните езера са общо шест на брой, и са разположени в горната част на река Ретиже. Полежанските езера са две на брой, и се намират в близост до връх Полежан. Банските езера са две и се намират в близост до връх Дженгал. Самодивските езера са три на брой и се смятат за най – красивите езера в Пирин. Близко до тях минава туристическата пътека за хижа Безбог.

-*Превалските езера* са разположени в долината на река Демяница. Те са общо четири на брой, като площта им е около 33 декара. Едно от езерата се откроява като заема по – голямата част от площта им. То е второто по височина и заема площ от над 21 декара. Може лесно да ги намерите, тъй като се намират по туристическата пътека между хижите „Демяница“ и „Беговица“.

-*Влахински езера* са разположени във Влахински циркус, югозападно от вр.Вихрен. Те дават началото на едноименната Влахинска река. Езерата са встрани от туристическите пътеки и рядко биват посещавани, но се виждат добре от околните върхове. Те са пет, като едното от тях (второто по височина) определено доминира. То дава около 80% от общата площ на езерата, която надхвърля 85 декара и е отделено от останалите. Езерата не са напълно изследвани, поради което липсват някои точни данни. Голямото Влахино езеро е разположено на височина 2302 м. То е с елипсовидна форма и размери 400 x 245 м, площ 63,4 декара и максимална дълбочина 13,4 м. Водният му обем е 421 000 куб. м. То е едно от десетте най-големи и най-дълбоки езера в Пирин.

Площта на пиринските езера варира в широки граници. Преобладават езерата с площ под 3 дка., която варира в различните години. Дори някои доста големи езера с големина 5-6 дка пресъхват.

The Lakes of Pirin

About 180 glacial lakes, conditionally divided into several lake groups are situated in the 35 cirques of Pirin Mountain: -*Chairski lakes* lie in the Chair cirque, named after the cirque. They are at 2330 m altitude above the sea level. The lakes are nine in number, and they are extremely picturesque. They occupy area of about 92 decares. You can see trouts in the lakes. The lakes are their homes. The lakes are easily found as they are situated on the tourist path to the Yane Sandanski chalet.

-*Malokamenishki lakes* are 20 in total, however, most of them are small and run dry in the summer. In fact only eight of them preserve the water. These lakes are named after the peak Malka Kamenitsa situated in proximity to the lakes. They are also known as Belemetski lakes – Belemeto is the cirque where they are situated. Some of the largest Malokamenishki lakes are Tavno lake (situated at 2512 m altitude above the sea level, area of 60 decares) and Triagalno (Triangle) lake (situated at 2453 m altitude above the sea level, area of 7 decares).

The total number of Valyavishki lakes is twelve. Most of them are small. They are situated in the Valyavishki cirque. The average altitude above the sea level of the lakes is about 2390m. The largest lake is Golyamoto Valyavishko lake, occupying area of 85 decares and situated at 2379m altitude above the sea level. The Valyavishka river, a feeder of the Demyanitsa river, rises from these lakes. An interesting fact about the lakes is that their shores are steep and rocky.

-*Kremenski lakes* are a group of 5 lakes in total, two of them being larger, and the other three are small. They are situated in Kremenski cirque. They occupy an area of 196 decares. The two larger lakes are Gornoto [Upper] (2352m altitude above the sea level, depth of 13,6m) and Dolnoto [Low] (2304m altitude above the sea level, depth of 27m) Kremenski lakes. These lakes are popular among the tourists because of their easy access.

-*Banderishki lakes* constitute a considerable group in Pirin. Their total number is 16, however only some of them have received a name. They are Okoto [Eye] (it is the lowest one and situated above the Vihren chalet), Zhabeshkoto [Frogs] lake (situated at 2320m altitude above the sea level it is the highest of Banderishki lakes), Gornoto [Upper] Banderishko lake (it is situated close to the peak Banderishki Chukar), Dolnoto [Low] Banderishko lake (being 2190m altitude above the sea level it is the largest one in the valley), and the last one is Muratovoto lake (it is situated below Muratov peak, and its altitude above the sea level is 2230m).

-*Gergijski lakes* are situated in Gergijski cirque and they are five in total. A magnificent view opens from Gergijski peak to the lakes. Three of them are comparatively large, and the rest two are considerably smaller. The first of the lakes is the highest one - at 2392m altitude above the sea level.

-*Popovi lakes* are quite a large lakes group including several sub-groups of lakes – Popovo lake, Ribni Popovi, Banski, Samodivski and Polezhanski lakes. These lakes are situated among the peaks Kralev Dvor, Dzhengal, Sivriya and

Polezhan. Popovo lake is the largest and the deepest both among all Popovi lakes and in the whole mountain. Their average altitude above the sea level is about 2200m. Ribni lakes are six in total, and they are situated in the upper stream of the Retidzhe river. Polezhanski lakes are two in number and they are close to the peak Polezhan. Banski lakes are two in number and they are next to the peak Dzhengal. Samodivski lakes are three in number and they are considered to be the most beautiful lakes of Pirin. The tourist path to the Bezbog chalet passes nearby.

-*Prevalski lakes* are situated in the valley of the river Demyanitsa. They are four in total, and their area is about 33 decares. One of the lakes stands out occupying the larger part of their area. It is the second highest and occupies an area more than 21 decares. They are easily found along the tourist trek between the chalets Demyanitsa and Begovitsa.

-*Vlahinski lakes* are situated in Vlahinski cirque, south-east of Vihren summit. The Vlahinska river is named after the lakes. They are aside from the tourist paths and enjoy seldom visits, however they are well seen from the surrounding peaks. The lakes are five in number. One of them (the second highest) definitely dominates. It gives about 80% of the lakes area, exceeding 85 decares, and it is separated from the rest. The lakes are not thoroughly explored. There are no precise data. Golyamoto (Large) Vlahino lake is situated at 2302 m altitude. It is oval with dimensions 400 x 245 m, area of 63,4 decares and maximum depth of 13,4 m. Its water capacity is 421 000 m³. It is one of the ten largest and deepest lakes of Pirin.

The area of Pirin lakes varies in a wide range. There are predominantly lakes with area below 3 decares. Nevertheless their area also varies in the years. It happens that even quite large lakes with area of 5-6 decares run dry.

Най-големите езера в Пирин. (Данните са взети от книгата “Езерата в България” на Института по хидрология и метеорология. Някои данни са дадени по измервания от топографски карти.)

№Езеро	Площ в декари
1.Попово	123,6
2.Долно Кременско	98,0
3.Голямо (Горно) Валявишко	85,1
4.Горно Кременско	66,0
5.Рибно Бъндеришко	65,0
6.Тевно Василяшко (Синьото езеро)	64,0
7.Голямо Влахино	63,0
8.Тевно (Белеметско, Кривото езеро)	60,0
9.Дълго Бъндеришко (Дъгото езеро)	45,0
10.Трето Гергийско (Георгийско)	39,0

Дълбочината на езерата също се променя през времето. Повечето пирински езера са плитки. С времето дълбочината им постепенно намалява. Причините за това са свързани главно с изменението на климата. В Пирин има 10 езера, чиято дълбочина минава границата от десет метра.

Най-дълбоките езера в Пирин.

№ Езеро	Дълбочина в метри
1.Попово	29,5
2.Тевно Василяшко (Синьото езеро)	29,0
3.Долно Кременско	27,0
4.Голямо (Горно) Валявишко)	17,5
5.Горно Кременско	13,6
6.Голямо Влахино	13,4
7.Рибно Бъндеришко	12,2
8.Синанишко	11,5
9.Дъговидно Василяшко	10,5
10.Дълго Бъндеришко (Дъгото езеро)	10,0

Надморската височина е един от най-интересните показатели за любителите на статистиката. Пирин има привилегията да държи първенството в България и на Балканския полуостров за най-високо разположено езеро.

Най-високо разположените езера в Пирин.

№ Езеро	Надморска височина в метри
1. Горно Полежанско	2710
2. Горно Газейско	2642
3. Плешивото (Локвата)	2592
4. Горно Брезнишко	2579
5. Горно Тодорино	2536
6. Горно Бегово	2525
7. Тевно (Белеметско, Кривото езеро)	2512
8. Долно Тодорино	2510
9. Първо Валявишко(най-високото от тях)	2472
10. Долно Полежанско	2462

The largest lakes of Pirin. (The data are taken from the book "Lakes of Pirin", compiled by the Institute of Hydrology and Meteorology. Some data are given based on measurements from topographic maps.)

Nº Lake	Area in decares
1. Popovo	123,6
2. Dolno Kremensko	98,0
3. Golyamo (Gorno) Valyavishko	85,1
4. Gorno Kremensko	66,0
5. Ribno Banderishko	65,0
6. Tevno Vasilashko (Sinyoto [Blue] lake)	64,0
7. Golyamo Vlahino	63,0
8. Tevno (Belemetsko, Krivoto lake)	60,0
9. Dalgo Banderishko (Dalgoto [Long] lake)	45,0
10. Treto Georgiysko (Georgiysko)	39,0

The depth of lakes also changes with the years. Most of Pirin lakes are shallow. Their water gradually decreases, thus making them less deep. The change of climate is one of the main reasons for that. There are 10 lakes in Pirin whose depth goes beyond ten meters.

The deepest lakes of Pirin

Nº Lake	Depth in meters
1. Popovo	29,5
2. Tevno Vasilashko (Sinyoto [Blue] lake)	29,0
3. Dolno Kremensko	27,0
4. Golyamo (Gorno Valyavishko)	17,5
5. Gorno Kremensko	13,6
6. Golyamo Vlahino	13,4
7. Ribno Banderishko	12,2
8. Sinanishko	11,5
9. Dagovidno (Rainbow-like) Vasilashko	10,5
10. Dalgo Banderishko (Dalgoto [Long] lake)	10,0

The altitude above sea level is one of the most interesting indices for statistics fans. Pirin boasts the privilege to hold the leadership both in Bulgaria and on the Balkan Peninsula about the most highly situated lake.

The most highly situated lakes of Pirin

Nº Lake	Altitude above sea level in metres
1. Gorno Polezhansko	2710
2. Gorno Gazeysko	2642
3. Pleshivoto [Bald] (Lokvata) [puddle]	2592
4. Gorno Breznishko	2579
5. Gorno Todorino	2536
6. Gorno Begovo	2525
7. Tevno (Belemetsko, Krivoto lake)	2512
8. Dolno Todorino	2510
9. Parvo [the First] Valyavishko (the highest one)	2472
10. Dolno Polezhansko	2462

Translator's note: 1 decare = 1 000 square meters

ЛЮБОПИТНИ ФАКТИ ЗА ПИРИН:

- В миналото под името Пирин са били обединявани всички планини между долините на реките Струма и Места, от седловината Предела на север до Бяло море на юг! ...
- През хилядолетията Пирин е била наричана Орбелус(снежна планина), Юденица, Перимдаг, Перин, ...
- Местността Тодорова поляна е граница между Северен и Среден Пирин и южна граница на Национален парк Пирин ...
- Най-старият резерват в Пирин е „Баюви дупки - Джинджирица“ – 1934г. ...
- Най-много езера има в гранитният дял на Северен Пирин ...
- По-голямата част от езерата в Пирин (около110) се оттичат към р.Места, а останалите (около 70) - към р.Струма ...
- Най-голямата езерна група в Пирин са Поповите езера (заедно със Самодивските и Полежанските) ...
- Най-голямото езеро в Пирин е Поповото – дълго 480м, широко 336м, площ 31дка. Островът („Килимявката“) е с размери 30 -35м ...
- Най-дълбокото езеро в Пирин е Поповото – 29.5м ...
- Най-дългото езеро в Пирин е Долно Кременско – 500м ...
- Най-ниското езеро в Пирин е Сухият гьол, от групата на Брезнишките езера 1963 м н.в. ...
- Най-високото езеро в Пирин и България е Горно Полежанско – 2710 м н.в. ...
- Най-южно разположеното езеро в Пирин е Пукнатото езеро ...
- Най-високият водопад в НП„Пирин“ е Бъндеришки скок – над 11м ...
- Най-високият връх в Пирин е връх Вихрен – 2914.5м н.в. ...
- Най-високият връх в Среден Пирин е връх Ореляк – 2099м н.в. ...
- Най-високите върхове в Южен Пирин са връх Свещника – 1975м н.в. и връх Муторог – 1970м н.в. ...
- Най-старото дърво в Пирин и България е Байкушевата мура – над 1300 години, обиколка на дънера 7.8м, височина 22м ...
- Най-старият национален парк в България е Национален парк „Пирин“ – обявен през 1962г като Народен парк „Вихрен“ ...

ГРАД БАНСКО

Град Банско е разположен в югозападния край на Разложка котловина, непосредствено в полите на Пирин планина. Средната му надморска височина 930 метра . Той е втория по големина град в котловината, но е най бързо развиващ се и с най – много инвестиции през последните 10 години. В исторически план е важен възрожденски център, средище на икономически и културен възход. Бележити личности, родени в Банско са Паисий Хилендарски, написал История славянобългарска , неговия брат Хаджи Вълчо , виден търговец и активен дарител. Неофит Рилски (Никола Бенин) български монах, учител и ходожник,определян като „патриарт на българските учители и книжовници“, Никола Вапцаров, чиито стихосбирки са преведени на над 50 езика и много други. Местното население взема активно участие по време в борбите за освобождение на Пиринския край от турско робство : Кресненско - Разложко - 1978 г. и Илинденско -Преображенско -Кръстовденско въстание – 1903г.

След Балканската война Банско е присъединено към свободна България. През 1912 г. селището е обявено за град и за няколко седмици става околийски център.

Към момента са запазени и могат да бъдат посетени от гостите на града къщите музей на Неофит Рилски и Никола Вапцаров , а от 2007 година е изградена и функционира килията на Паисий

Характерната за Банско архитектура е съхранена в старата част на града , която функционира като архитектурно -исторически комплекс.

Комплексът включва:

- Къща-музей “Никола Вапцаров”
- Дом на изкуствата
- Етнографска изложба-базар
- Постоянна иконна изложба
- Велянова къща - паметник от епохата на Възраждането
- Къща-музей “Неофит Рилски”
- Градски исторически музей
- Исторически музей, с. Елешница, с богати находки от неолита (VI - IV хил. г. пр. Хр.)

Църква Света Троица

Църквата „Света Троица“ е изградена през далечната 1835 година и е един от най забележителните християнски паметници на културата, изградени през епохата на Българското възраждане, един от символите на Банско,заедно с кулата и уникалния звън на камбаните.

Изградена е с дарения от жителите на Банско. Най – голям дарител и организатор на строежа е банскалията Лазар Голев

CURIOUS FACTS ABOUT PIRIN:

- In the past the name Pirin used to unite all mountains between the valleys of the rivers Struma and Mesta, from the Predela Col to the north to the Aegean Sea to the south! ...
- Through the millenniums Pirin used to be called Orbelus (the white mountains), Yudenitsa, Perimdag, Perin, ...
- The Todorova Polyana (Meadow) is a border between North and Middle Pirin and southern border of Pirin National Park ...
- The oldest reserve in Pirin is Bayuvi Dupki – Dzhindzhiritsa – 1934 ...
- The greatest number of lakes is in the granite ridge of North Pirin ...
- The larger part of lakes in Pirin (about 110) flow to the Mesta river, and the rest (about 70) - to the Struma ...
- The greatest lakes group in Pirin is the Popovi lakes (together with the Samodivskite and Polezhanskite) ...
- The biggest lake in Pirin is the Popovoto – 480 m long, 336 m wide, and area 31 decares. The Kilimyavkata island is with dimensions 30-35m ...
- The deepest lake in Pirin is the Popovoto lake – 29.5 m ...
- The longest lake in Pirin is the Dolno Kremensko lake – 500 m ...
- The lowest lake in Pirin is the Suhayat Gyol lake (the Dry Pool), from the Breznishki lakes group 1963 m altitude above sea level ...
- The highest lake both in Pirin and Bulgaria is the Gorno Polezhansko lake – 2710 m altitude above sea level ...
- The lake in the most southern part of Pirin is the Puknatoto (the Cracked) lake ...
- The tallest waterfall in Pirin National Park is the Banderishki Skok – more than 11m tall...
- The highest peak in Pirin is Vihren summit – 2914.5 m altitude above sea level ...
- The highest peak in Middle Pirin is Orelyak summit – 2099 m altitude above sea level ...
- The highest peaks in South Pirin are Sveshtnika (the Candlestick) – 1975 m altitude above sea level and Mutorog – 1970 m altitude above sea level ...
- The oldest tree both in Pirin and Bulgaria is Baykushevata Mura (Baykushev's Pine) – more than 1300 years old, trunk circumference of 7.8m, height of 22 m ...
- The oldest national park in Bulgaria is Pirin National Park, announced in 1962 as Vihren People's Park ...

BANSKO

The town of Bansko is situated in the southwestern part of Razlog Valley, at the very foot of Pirin Mountain. Its average altitude above the sea level is 930 meters. It is the second largest town in the valley; however, it is known to be the fastest developing one with the greatest number of investments during the last 10 years.

In the past it used to be a significant centre of the Bulgarian National Revival, a place of economic and cultural progress. It is a home to prominent persons, such as Paisiy Hilendarski who wrote *Istoria Slavyanobalgarska* (The first summarized Bulgarian history) and his brother Hadzhi Valcho, the distinguished trader and active donor, Neofit Rilski (Nikola Benin) a Bulgarian monk, teacher and artist, who was considered the “patriarch of the Bulgarian teachers and writers”, Nikola Vaptsarov whose books of poetry were translated in more than 50 languages and many others. The local population participated actively in the struggles for liberation of the Pirin area from Turkish yoke: the Kresnensko-Razlozhko uprising (1878) and Ilindensko-Preobrazhensko-Krastovdensko uprising – 1903.

After the Balkan war Bansko was annexed to liberated Bulgaria. In 1912 the place was announced a town and for about several weeks it became a district center. The houses-museums of Neofit Rilski and Nikola Vaptsarov are well taken care of and can be visited by the guests of the town. In 2007 the cell of Paisiy Hilendarski was restored and it has been functioning since then. The architecture typical for Bansko is preserved in the old part of the town that operates as an architectural and historic complex.

The complex includes:

- House-museum “Nikola Vaptsarov”
- House of Arts
- Ethnographic exhibition-market
- Permanent exhibition of icons
- Velyanova house – a monument from the epoch of the Bulgarian National Revival
- House-museum “Neofit Rilski”
- Historic museum of the town
- Historic museum, village of Eleshnitsa, valuable finds from the epoch of neolith (VI - IV millennium BC)

The church Sveta Troitsa (Holy Trinity) was built in the remote 1835 and it is one of the most memorable Christian cultural monuments, created in the epoch of the Bulgarian National Revival, one of the symbols of Bansko, together with the tower and the unique bells chime. It was built thanks to the donations made by the residents of Bansko. The most serious donor and organizer of the building

(Дедо Лазко). Заради тази му дейност той бил изпратен от турските власти в затвора, където намира своята кончина. Иконите и стенописите са рисувани от Димитър, Симеон и Георги Молерови от Банско.

Любопитен е фактът, че върху камъка над централната входна врата на храма, е издялан християнски кръст и два полумесеца от двете страни, но малко по ниско от него. Върху една от камбаните на камбанарията е записано името на турският султан Абдул Хамид. Предполага се, че тези изображения са спасили църквата от разрушение.

Важен елемент от църковния комплекс е часовниковата кула – камбанария. Под свода над чардака на кулата високо са окачени 4 камбани, наредени по големина и тоналност, изработени специално с прибавка на сребро за звучност и ечение. Камбаните са излети във фабриката на братя Велеганови от Банско. Най – голямата камбана носи надпис „Подарявам за спомен на миналото, настоящето и бъдещето поколение на рода ни Велеганови, на храма „Света троица „ в родното ми село Банско, околия Разлог 10 ноември 1894 год. Лазар Дим. Велеганов“.

На кулата е поставен часовников механизъм, изработен изцяло от дърво от майстора Тодор Хаджирадонов от Банско. Часовникът действа и до днес.

Църквата „Св. Богородица“ в Банско е построена около 16-17 век, върху основите на средновековна българска църква, разрушена вероятно при османското нашествие. За това свидетелства разкритите зидове с дебелина около 1,2 м., както и вторично употребени каменни блокове в зидарията на сегашната църква. На няколко от тях се забелязват вертикално разположени надписи (на северната стена). Най-старият градеж по нея датира от края на XVI век – 1593 г.

Църквата носи името „Успение Богородично“ и е била изградена преди Банско да е сформирано като село. Банско тогава е представлявало пет махали пръснати високо в планината, като само една е била в подножието. Сега църквата се намира в гробищния парк на Банско.

Църквата е била опожарена през 1956 и в последствие се е самоизгасила. Особен интерес за посетителите представлява резбованият иконостас и иконите, дело на Тома Вишанов – Молера (основател на Банската художествена школа).

Празничен календар на гр. Банско

01 януари

м. Януари – м. Април

“Честита Нова година” празничен фолклорен концерт. Традиционен кукерски карнавал Зимен център Банско предлага на своите гости най-добрите условия за спорт, отмора и развлечения в България. Цели 75 километра професионално подготвени и надеждно обезопасени писти са на разположение на скиори и сноубордисти.

м. Май

17 - 24 май

8 - 13 август

м. Септември

олклорен фестивал “Между три планини”

Празници на банската традиция

Международен джаз фестивал

Пирин фолк България, Банско. Международен фестивал на българската авторска песен.

Традиционно в конкурса участват изпълнители от Балканите.

05 октомври

1 ноември

07 декември

м. Декември

Ден на гр. Банско

Честване на Деня на народните будители

мероприятия, посветени на Никола Вапцаров.

Коледни и Новогодишни тържества

Банско се намира на 59 км от областния център Благоевград, 150 км от Пловдив и на 160 км от столицата София. Той е жп спирка на теснолинейната линия Септември-Добринище. Градът е удобен изходен пункт за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, важни подстъпи към Източните части на Северен Пирин. Асфалтираната пътица го свързва с гр. Разлог (6 км), с. Добринище (6 км), местността Тодорова орница (8 км) и хижите „Бъндерица“ (15 км) и „Вихрен“ (17 км).

гр. Банско – туристически маршрути

В района над гр. Банско, на територията на Национален парк „Пирин“, се намират три туристически хижи – х. Бъндерица (1810 м н.в.) и х. Вихрен (1950 м н.в.) до които води асвалтов път (съответно 13 и 16 км) или туристическа пътека, и х. Демяница (1895 м н.в.) до която може да се стигне по черен горски път.

Тези хижи могат да се използват за пренощуване и получаване на разнородна информация за планиране на туристически преходи. Хижите се стопанисват от Български туристически съюз. Непосредствено след края на града е границата на най-красивият и най-старият национален парк в България – „Пирин“. От гр. Банско тръгват два основни туристически

process was the Bansko townsman Lazar Golev (Dedo Lazko). The Turkish authorities sent him to prison for that where he passed away.

The icons and frescoes were drawn by Dimitar, Simeon and Georgi Molerovi from Bansko.

A curious fact is the Christian cross and the two crescents from both sides, a little bit lower than the cross, carved on the stone above the central gate to the temple. The name of the Turkish sultan Abdul Hamid is written on one of the bells from the bell tower. It is assumed that these images had saved the church from demolition.

An important element from the church complex is the clock tower – the bell tower. Four (4) bells positioned by dimensions and tonality, made by adding silver for melodiousness and reverberation are hung high under the vault arch above the balcony. The bells were cast in the factory of the brothers Veleganovi from Bansko. The largest bell bears the following inscription: "I donate as a memory to the past, present and future generation of our Veleganovi family, to the temple Sveta Troitsa, in my place of birth – village of Bansko, district of Razlog, November 10, 1894, Lazar Di. Veleganov". A clock mechanism was fixed in the tower. It was made entirely of wood by the master Todor Hadzhiradonov from Bansko. The clock keeps good time even today.

The church "Sveta Bogoroditsa (Holy Virgin)" in Bansko was built somewhere in 16-17 century on the foundations of a Medieval Bulgarian church, destroyed most probably after an Ottoman attack. The thick 1-2 m walls, as well as the secondary used stone blocks in the walls of the present church serve as a proof for that. There are vertical inscriptions (from the north wall) on some of them. The oldest structure dates back to the end of XVI century – year 1593.

The church is named „The Assu“. It was built before Bansko became a village. At that time Bansko represented five neighborhoods scattered high in the mountain and only one was at the foot of the mountain. At present the church is in the cemetery park of Bansko.

The church was destroyed by fire in 1956, and afterwards the fire was put out by itself. The carved iconostasis and icons provoke visitors' interest. The wood-carving is performed by Toma Vishanov – Molera (the founder of the Bansko Arts School).

Bansko Holidays Calendar

01 January

"Happy New Year", holiday folklore concert. Traditional mummies carnival

January

April Bansko winter center offers its guests the best conditions for sports, recreation and entertainment.

75 kilometers of professionally prepared and safe ski-runs are at disposal of skiers and snowboarders.

May

Folklore festival "Among Three Mountains"

17- 24 May

Holidays of Bansko tradition

8- 13 August

International Jazz Festival

September

Pirin Folk Bulgaria, Bansko. International Festival of the Bulgarian Song. Traditionally performers from the Balkans take part in the contest.

05 October

The Day of Bansko

1 November

Celebrating the Day of the National Leaders

07 December

Events, devoted to Nikola Vaptsarov

December

Christmas and New Year Celebrations

Bansko is 59 km away from the district center of Blagoevgrad, 150 km from Plovdiv and 160 km from the capital Sofia. It is a railway stop of the narrow-gauge line Septemvri-Dobrinishte. The town is a convenient starting point for tourist treks to Pirin. It is linked to towns, villages and localities, important approaches to the Eastern parts of North Pirin. Asphalt roads connect it to the town of Razlog (6 km), village of Dobrinishte (6 km), the locality Todorova Ornitza (8 km) and the chalets „Banderitsa“ (15 km) and „Vihren“ (17 km).

Town of Bansko – Tourist Routes

In the area above the town of Bansko, on the territory of Pirin National Park there are three chalets – the Banderitsa chalet (1810 m altitude above sea level) and the Vihren chalet (1950 altitude above sea level). There is an asphalt road (13 and 16 km respectively) leading up there, as well as a tourist path. The third one is the Demyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) reachable by a black path through the wilderness. These chalets can be used both for sleeping accommodation and a place where to receive diverse information about planning tourist treks. The chalets are managed by the Bulgarian Tourist Union. Immediately after the end of town runs the border of the most beautiful and the oldest national park in Bulgaria -

маршрута, които на определени места се пресичат с други такива :

·МАРШРУТ №III: ГР.БАНСКО-Х.ВИХРЕН-Х.ЯНЕ САНДАНСКИ САНДАНСКИ (ЖЪЛТА АРКИРОВКА);

Маршрутът тръгва от главният подход към НП"Пирин" в м.Драгостинов чарк, над грБанско(1100 м н.в.). Маркиран е с жълта маркировка. (Офис на парковата охрана в м. Драгостинов чарк над гр.Банско)

В началото върви по асфалтов път. След около 2 км свива в дясно и поема по левият бряг на р.Бъндерица по планинска пътека. Маршрутът минава изцяло през горски екосистеми на белият бор, смърчът и елата, а в горната част и на черната мура. Може да се насладите на бистрите води и многобройните бързеи. Ако сте по-наблюдателни ще успеете да видите и стрелкачи се пъстърви. Успоредно на пътеката минава ски-път, който също може да се използва за ходене. След около два часа се достига до м.Бъндеришка поляна. Тук могат да се видят едни от най-модерните ски-съоразения.

Пътеката минава по западния край поляната и продължава на горе по реката. Час по-късно се достига до х.Бъндерица(1810 м н.в.). На около двеста метра от хижата има къмпинг, където може да се преспи на палатка.

На 200м по асфалтовият път от х.Бъндерица за х.Вихрен или по дървената стълба от къмпинга(на около 100м) се достига до „Байкушевата мура”(1900 м н.в.) - най-старото дърво в България – 1300г. Може да се полюбувате на вековните гори от черна мура.

От х.Бъндерица(1810 м н.в.) в западна посока тръгва маршрут за м.Премката. Той минава през вековни гори от бяла и черна мура. Изкачва се стръмно

нагоре през Малкият и Големият казан. В Големият казан има малък туристически заслон за неблагоприятни метеорологични условия. От тук се открива величествена гледка към северната стена на в.Вихрен.

(сев. Стена на вр.Вихрен с циркус Гол. Казан и м.Премката в дъното)

Пътеката продължава да се изкачва стръмно на горе до местността Премката (2650 м н.в.). Тук се пресича маршрут №I (червена маркировка). На ляво може да се изкачи в.Вихрен (2914м н.в.), а на дясно през хребета Кончето (1870 м н.в.) поема пътеката за х.Яворов (1740м н.в.). (м.Премката) Продължителност на целият преход около 2 часа. (зелена маркировка)
Денивелация на маршрута 840м само изкачване.

Маршрутът от х.Бъндерица за х.Вихрен(1950 м н.в.) продължава през планински поляни с еденични дървета от бяла и черна мура. До х.Вихрен продължителността на прехода от гр.Банско е около 4 часа или 50мин. с автомобил.

Хижа Вихрен може да се използва като изходна точка за множество кратки маршрути:

-на около 20 мин. Южно от хижата, срещу течението на реката, се намира ез.Окото, много живописно и лесно достъпно

(**червена** и **зелена маркировка**);

(езеро Окото)

-на коло 20 мин. Южно от хижата се намира м.Равнако – обширно пасище, разцепено от водите, изтичащи от близките езера (синя и жълта маркировка);

-на около 1.5 часа от хижата в посока юг – югоизток се намира Бъндеришки циркус с изключително красивите Рибно, Дълго и Жабешко езера (**червена** и **зелена маркировка**);

-на около 1.5 часа от хижата в посока юг, по стръмната пътека за Бъндеришка порта, се намира Муратово езеро (.....), (**синя** и **жълта маркировка**);

-на около 30 мин. северно от хижата по асфалтов път или по туристическа пътека се стига до Байкушевата мура, най-старото дърво в България – 1300-годино (1900м н.в.), (**жълта маркировка**)

-за по-добре подготвени и оборудвани туристи от хижата тръгва пътеката за вр.Вихрен (2914.5м н.в.), която след около 30-40мин. се разделя на две - от юг през м.Кабата и от север през циркуса Голям казан и м.Пемката. Изкачването и слизането от северната страна крие рискове и трябва да става с повишено внимание! Продължителността на изкачването е около 3 часа (**червена маркировка**);

(вр.Вихрен)

Pirin. Two main tourist routes start from the town of Bansko. They intersect with other routes in some places:

ROUTE NO.III: TOWN OF BANSKO – THE VIHREN CHALET – THE YANE SANDANSKI CHALET (YELLOW TRAIL MARKING);

The route starts from the main access point to Pirin National Park in the Dragostinov chark locality, above town of Bansko (1100 altitude above sea level). It is designated with yellow marking. In the beginning there is an asphalt road. Then, 2 km further on the route turns to the right and continues along the left bank of the Banderitsa River on a mountain trek. The route runs entirely through forest ecosystems of the white pine, spruce and fir tree, and in the upper part - ecosystems of the spruce fir. The clear waters and numerous river rapids are real delight. If you are more observant, you can catch a glimpse of fast moving trouts. Parallel to the path there is a ski-run that can be used for walking. In two hours time you reach the Banderishka Polyana locality. One of the most modern ski-facilities can be seen here. The path runs along the west end of the lawn and continues up the river. An hour later you reach the Banderitsa chalet (1810 m altitude above sea level). In about 200 m of the chalet there is a campsite where you can put up a tent and stay overnight. Either 200 m along the asphalt road from the Banderitsa chalet to the Vihren chalet or by the wooden ladder from the campsite (about 100 m) you reach Baykushhevata Mura (The Baykushhev's Pine) (1900 m altitude above sea level) – the oldest tree in Bulgaria – 1300 years of age. You can admire the centuries-old spruce fir forests. From the Banderitsa chalet (1810 m altitude above sea level) to the west there starts a route to the Premkata locality. It runs through centuries-old forests of white and spruce fir. Further it goes up quite steep through the Malkiyat and the Golemiyat Kazan. (The Small and the Big Cauldron). In the Golemiyat Kazan there is a small tourist shelter in the vent of unfavorable meteorological conditions. A magnificent view opens to the north wall of Vihren summit.

The path continues to rise steeply up to the Premkata locality (2650 m altitude above sea level). Here you intersect the route No. I (red trail marking). Vihren summit (2 914 m altitude above sea level) can be climbed from the left, and from the right through the Koncheto (the Horse) ridge (1870 m altitude above sea level) runs the path to the Yavorov chalet (1740 m altitude above sea level).

The duration of the whole mountain trek is about 2 hours. (green trail marking) Denivelation of the route is 840 m climbing only. The route from the Banderitsa chalet to the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) continues through separate trees of white and spruce fir. From the town of Bansko to the Vihren chalet the duration of the trek is about 4 hours or 50 minutes by car.

The Vihren chalet can be used as a starting point for a number of short routes:

- about 20 minutes southwards of the chalet, against the river stream, is situated the Okoto (the Eye) lake, extremely picturesque and easily accessible (red and green trail marking);
- the Ravnako locality is situated about 20 minutes southwards of the chalet – broad pasture, craked by the waters of the nearby lakes (blue and yellow trail marking);
- about 1.5 hours of the chalet, in the direction south – southeast is situated the Banderishki Cirque with the gorgeous Ribno (the Fish lake), Dalgo (the Long lake) and Zhabeshko (the Frog lake) lakes (red and green trail marking);
- about 1.5 hours of the chalet, in the direction south, by the steep path to the Banderishka Porta (Banderishka Gate) one can reach the Muratovo lake (.....), (blue and yellow trail marking);
- about 30 minutes north of the chalet either by asphalt road or tourist path you reach the Baykushhevata Mura (The Baykushhev's Pine) – the oldest tree in Bulgaria – 1300 years of age, (1900 m altitude above sea level) (yellow trail marking);
- for better trained and equipped tourists from the chalet there is a path rising to Vihren summit (2914.5 m altitude above sea level). In about 30-40 minutes the trail splits into two – from the south through the Kabata locality and from the north through the Golyam Kazan cirque and the Pemkata locality. Ascent and descent from the north side is risky and shall be performed with enhanced attention! The duration of climbing is about 3 hours (red trail marking);

There are a number of longer treks from the Vihren chalet:

- the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) – the Ravnakovo locality – the Muratovo lake – the Banderishka Porta (2500 m altitude above sea level) – the Golyamo Spano Pole – the Spanopolski lakes – the Popina Laka locality – the Yane Sandanski chalet(1230 m altitude above sea level). (route No.III – yellow trail marking); Dura-

По-дългите преходи, които могат да се предприемат от х.Вихрен са:

-х.Вихрен(1950м н.в.) – м.Равнако – Муратово езеро – Бъндеришка порта(2500 м н.в.) – Голямо спано поле – Спанополски езера – м.Полина лъка – х.Яне Сандански(1230 м н.в.). (маршрут №III - жълта маркировка); Продължителност на прехода 5.5часа Денивелация на маршрута 940м, от които 590 изкачване и 350м слизание.

(Муратово ез.)
-х.Вихрен(1950м н.в.) – м.Равнако – Муратово езеро – Бъндеришка порта(2500 м н.в.) – Голямо спано поле – Синанишка порта – х.Синаница(2188 м н.в.). От билото след Бъндеришка порта се открива красива панорама към Георгиевски циркус и едноименните езера.

Продължителност на прехода 4 часа (маршрут №VIII - синя маркировка). Денивелация на маршрута 940м, от които 590м изкачване и 350м слизание.

(Георгиевски ез.) (Бъндеришка порта)

-х.Вихрен(1950м н.в.) – м.Равнако – Жабешко езеро – Тодорина порта(2580 м н.в.) – езера Тодорини очи – Горно и Долно Василашки езера – х.Дамяница(1895 м н.в.). Продължителност на прехода 4.5 часа (маршрут №IX - зелена маркировка). Денивелация на маршрута 1320м, от които 630м изкачване и 690м слизание.

(местността Равнако)

-х.Вихрен(1950м н.в.) – м.Равнако – Жабешко езеро – Дългото езеро – Башлииска порта, вр.Голям Типик(2645м н.в.) – Превалски чукар(2604 м н.в.) – Мозговишка порта – заслон Тевно езеро(2512 м н.в.). Продължителност на прехода 6.5 часа (маршрут №I /E4/ - червена маркировка);

-х.Вихрен(1950м н.в.) – (възможен е и вариант през м.Кабата с изкачване на вр.Вихрен) циркус Голям казан – м. Премката(2580 м н.в.) – хребет Кончето(1870 м н.в.) – Суходолски превал – Разложки суходол – х.Яворов(1740 м н.в.).

Този маршрут минава по централното било на планината в най-високата ѝ част. Открива се неневъроятна панорама във всички посоки. Преминаването през хребет Кончето крие рискове и трябва да става с повишено внимание! (маршрут №I /E4/ -червена маркировка);

-Продължителност на прехода 9 часа. Денивелация на маршрута 2180м, от които 1060 изкачване и 1120м слизание.

•МАРШРУТ №IV: ГР.БАНСКО - Х.ДАМЯНИЦА - Х.БЕГОВИЦА - Х.ЯНЕ САНДАНСКИ (СИНЯ МАРКИРОВКА);

Маршрутът тръгва от главният подход към НП"Пирин" в м."Драгоценен

чарк" (1100м н.в.), над гр.Банско. Маркиран е със синя маркировка. Върви по асфалтовият път за х.Вихрен в продължение на около 3км до х-л „Катерина“. Тук пътеката се отбива в ляво през гората. Това е и началната точка на интерпретативната пътека „Демянишка река разказва...“. Тук е била изградена първата на Балканите ВЕЦ. След около 30мин се достига до м.Карьерата(Тодорова орница). От тук маршрутът продължава по черен горски път до самата х.Дамяница (1895 м н.в.), следвайки течението на едноименната река. Минава последователно през водопадите „Юленски скок“ и „Дамянишки скок“. На отсрещния бряг на реката е разположен резерват „Юлен“ с вековни гори от смърч, ела и бяла мура. Преходът до х.Дамяница е около 4часа. (водопад Дамянишки скок) („Стъпката“ на Крали Марко в коритото на реката)

От хижата може да се направи кратък преход до Василашки циркус с едноименните Долно и Горно Василашки езера(зелена маркировка). Продължителност на прехода 3 часа в двете посоки; Хижа Дамяница е изходен пункт за няколко по-продължителни преходи. За тях трябва добра подготовка и оборудване.

-х. Дамяница(1895 м н.в.) – Василашки циркус – езера Тодорини очи – Тодорина порта(2580 м н.в.) – Жабешко езеро – х.Вихрен(1950 м н.в.). Продължителност на прехода 4.5 часа (маршрут №IX- зелена маркировка);

(Долно Василашко езеро)

(Езера Тодорини очи)

-х.Дамяница(1895 м н.в.) – м.Тияците – Валявишки езера – Дженгалска порта(2480 м н.в.) – Бански езера – Безбожки превал – х.Безбог(2240 м н.в.). Продължителност на прехода 5 часа (маршрут №XI - жълта маркировка);

-х.Дамяница(1895 м н.в.) – м.Тияците – Превалски езера – Мозговишка порта(2540 м н.в.) (маршрут №IV - синя маркировка) – заслон Тевно езеро(2512 м н.в.) (маршрут №I /E4/ червена маркировка). Продължителност на прехода 3 часа.

(местност Тияците)

(Голямо Валявишко езеро)

tion of mountain trek 5.5 hours. Route denivelation 940 m, out of which 590 m ascent and 350m descent.

-the Vihren chalet(1950 m altitude above sea level) – the Ravnakovo locality – the Muratovo lake – the Banderishka Porta(2500 m altitude above sea level) – the Golyamo Spano Pole – the Sinanishka Porta – the Sinanitsa chalet (2188 m altitude above sea level). From the ridge after the Banderishka Porta opens a magnificent view to the Georgiyiski cirque and the lakes of the same name. The duration of the mountain trek is 4 hours (route No.VIII – blue trail marking). The route denivelation is 940 m, out of which 590m ascent and 350 m descent.

-the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) – the Ravnakovo locality – the Zhabeshko lake – the Todorina Porta (2580 m altitude above sea level) – the Todorini Ochi lakes – the Gorno and Dolno Vasilashki lakes – the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level). The duration of the mountain trek is 4.5 hours (route No. IX – green trail marking). The route denivelation is 1320 m, out of which 630 m ascent and 690m descent.

-the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) – the Ravnakovo locality – the Zhabeshko lake – the Dalgoto lake – the Bashliyska Porta, the Golyam Tipik peak (2645 m altitude above sea level) – the Prevalski Chukar (2604 m altitude above sea level) – the Mozgovishka Porta – the Tevno lake shelter (2512 m altitude above sea level). The duration of mountain trek is 6.5 hours (route No. I/E4/- red trail marking);

-the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) – (there is a possible route through the Kabata locality and ascent of the Vihren summit) the Golyam Kazan cirque – the Premkata locality (2580 m altitude above sea level) – the Koncheto ridge (1870 m altitude above sea level) – the Suhodolski ridge – the Razlozhki dry valley – the Yavorov chalet(1740 m altitude above sea level). This route runs along the central ridge of the mountain in its highest section. The mountaineers can admire gorgeous views in all directions. Crossing the Koncheto ridge is risky and shall be performed with enhanced attention!

(routeNo. I/E4/- red trail marking);

-The duration of mountain trek is 9 hours. The route denivelation is 2180 m, out of which 1060m ascent and 1120 m descent.

•ROUTE NO. IV: TOWN OF BANSKO – THE DAMYANITSA CHALET – THE BEGOVITSA CHALET – THE YANE SANDANSKI CHALET (BLUE TRAIL MARKING);

The route starts from the main access to Pirin National Park in the Dragostinov Chark locality (1100 m altitude above sea level), above the town of Bansko. It is designated in blue. It continues by the asphalt road to the Vihren chalet, and after about 3 km stops at the Katerina Hotel. The trail herein diverts left through the forest. This is the starting point of the interpretative path, "The Damyanishka river narrates...". The first hydroelectric power plant on the Balkans was built here. In about 30 minutes one reaches the Karierata (Todorova Ornitsa). The route continues further by dirt road through the forest until the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level), following the Damyanitsa stream is reached. It passes consecutively by the waterfalls Yulenski Skok and Damyanishki Skok. The Yulen reserve with centuries-old forests of spruce, fir tree and white fir is situated just opposite the river bank. The mountain trek to the Damyanitsa chalet is about 4 hours. short mountain trek is advisable from the chalet to the Vasilashki cirque with the lakes of the same name the Dolno and Gorno Vasilashki lakes (green trail marking). The duration of trek in both directions is 3 hours.

The Damyanitsa chalet is the starting point for several rather long treks. Good training and equipment is a must.

-the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) – the Vasilashki cirque – the Todorini Ochi (Todorini's Eyes) lakes – the Todorina Porta (Todorina's Gate) (2580 m altitude above sea level) – the Zhabeshko (the Frog) lake – the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level). The trek duration is 4.5

hours (route No.IX- green trail marking);

-the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) – the Tiyatsite locality – the Valyavishki lakes – the Dzhengalska porta (2480 m altitude above sea level) – the Banski lakes – the Bezbozhki ridge – the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level). The trek duration is 5 hours (route No. XI – yellow trail marking);

-the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) – the Tiyatsite locality – the Prevalski lakes – the Mozgovishka Porta (2540 m altitude above sea level) (route No. IV – blue trail marking) – the Tevno lake shelter (2512 m altitude above sea level) (route No. I/E4/ red trail marking). The trek duration is 3 hours.

-the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) – the Tiyatsite locality – the Prevalski lakes – the Mozgovishka Porta (2540 m altitude above sea level) – the Begovishka Porta (2510 m altitude above sea level) – the Begovitsa chalet(1750 m altitude above sea level). The trek duration is 6 hours. (route No.IV – blue trail marking);

-the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) – the Tiyatsite locality – the Prevalski lakes (blue trail mark-

-х.Дамяница(1895 м н.в.) – м.Тияците – Превалски езера – Мозговишка порта(2540 м н.в.) – Беговишка порта(2510м н.в.) – х.Беговица(1750 м н.в.). Продължителност на прехода 6 часа. (маршрут №IV - синя маркировка); (Мозговишка порта)

-х.Дамяница(1895 м н.в.) – м.Тияците – Превалски езера(синя маркировка) – Винарска порта(2430 м н.в.) – х.Яне Сандански(1230м н.в.).(зелена маркировка). Продължителност на прехода около 5.5 часа.

Образователна пътека "Дамянишка река разказва..."

Пътеката следва долината на река Дамяница и е част от туристически маршрут Банско – хижа Дамяница - хижа Яне Сандански (синя наземна маркировка). Стартовата точка е малко под хотел Катерина, на около 3 км по асфалтовия път Банско – хижа Вихрен и свършва на хижа Дамяница. Продължителността на прехода е около 4 часа в едната посока и през дългите летни дни дава възможност за едnodневна разходка до хижата и връщане в града. Дървена табела с първите информационни табла - схема на цялата пътека и кратка история за една от първите електрически централи в България дава посоката за тръгване. На подходящи места са поставени още 13 такива, интерпретиращи теми за особеностите на Дамянишкия циркус и тяхното отражение върху биоразнообразието, истории от миналото на Пиринския край, природни забележителности, правилата важащи в една защитена територия, защо е важно да опазим създадената от Природата хармония... На хижа Дамяница (1900 м н.в.) туристът може да избере нова посока за планински преход, да ношува и да се нахрани.

Байкушева мур – най-старото иглолистно дърво в България

На около 5 мин. над хижа Бъндерица, в дясно от асфалтовия път, водещ към хижа Вихрен, дървена табела насочва туристите към природната забележителност Байкушева мур – най-старото иглолистно дърво в България. За да осигури достъп на всички желаещи да докоснат вековното дърво (около 1300 години!) и същевременно да го предпази от човешкото въздействие, Дирекцията на Национален парк „Пирин“ извърши рекултивация и архитектурно оформяне на терена. Изградена е дървена скара с парапети, които предпазват корените на дървото от нараняване и улеснява изкачването от асфалтовия път до самото дърво. С интересни факти за дървесния вид "черна мур", за самото дърво и неговите особености, туристите могат да се запознаят чрез информационни табла, разположени в района.

Пътека за хора със специфични нужди "Драгостинов чарк"

Пътеката е изградена по идея на Дирекция "Национален парк Пирин" през 2004 год. по трасето на съществуваща туристическа пътека, приспособена за нуждите на хора, предвиждащи се в инвалидни колички и незрящи.

Донор за този значим социален проект е Правителството на Конфедерация Швейцария, чрез Националния Доверителен ЕкоФонд и Предприятието за управление на дейностите по опазване на околната среда и водите, към МОСВ. До началната точка се стига по асфалтовия път от гр. Банско за хижа Вихрен. На 2 километра над града, в ляво, е обособен паркинг. Началната

табела дава обща информация за Национален парк "Пирин" и карта на пътеката, чиято дължина е около 1,5 км. Всички детайли по пътеката - специална настилка, подходи към кътовете за отиди, тоалетна, паркинг, детска площадка и информационни табели, са разработени съобразно изискванията за достъпност на околната среда и са съгласувани с Центъра за независим живот, гр. София. Мястото е подходящо за едnodневен престой, с възможност за организиране на пикник, при съблюдаване правилата за поведение в защитената територия. С осъществяването на този проект е постигнато универсално решение – различните посетители получават възможност да съчетаят отидиха сред природата с научаването на нещо повече за нея. Парков район "Вихрен", м.Пикника над гр. Банско. На 1.2 км по асфалтовия път от града в посока хижа Вихрен указателна табела в дясно сочи отклонението за Пикника. След още 2 км "класната стая" на открито е пред вас. Мястото е удобно за организиране на едnodневен престой в планината и за провеждане на занимания с деца. На красива зелена поляна са подредени 10 табла, даващи по лесен за възприемане начин информация за най-интересните и редки растения, животни и птици. Посетителите могат да ги разглеждат самостоятелно, а при проявен интерес ДНП "Пирин" може да осигури експерти за предоставяне на по-подробна информация. Има изградени маси и пейки, като желаещите могат да си поръчат храна на място или да си я приготвят сами!

ing) – the Vinarska Gate (2430 m altitude above sea level) – the Yane Sandanski chalet (1230 m altitude above sea level). (green trail marking). The trek duration is about 5.5 hours.

Educational path "The Damyanishka River narrates..."

The path follows the valley of the Damyanitsa river, and it is part of the tourist route Bansko – the Damyanitsa chalet – the Yane Sandanski chalet (blue trail marking). The starting point is a little bit below the Katerina Hotel, about 3 km by the asphalt road to Bansko – the Vihren chalet. The path ends at the Damyanitsa chalet. The trek duration is about 4 hours in one direction. So in the long summer days it is possible to undertake a one-day walk to the chalet and go back to the town. A wooden board with the first information

tablets – a plan of the entire path and brief history about the first electric plants in Bulgaria gives the direction of departure. There are another 13 boards, fixed at proper places, interpreting themes about the peculiarities of the Damyanishki cirque and their effect on the biological diversity, stories from the past of the Pirin region, natural landmarks, and rules to be observed in a protected territory, because it is important to preserve the harmony, created by Nature. . . At the Damyanitsa chalet (1900 m altitude above the sea level) the tourist can chose another direction for a mountain trek, stay overnight and take meals.

Baykusheva Mura (the Baykushev's Pine) – the oldest coniferous tree in Bulgaria

About 5 minutes above the Banderitsa chalet, right of the asphalt road leading to the Vihren chalet, a wooden tablet directs the tourists to the natural landmark Baykusheva Mura (the Baykushev's Pine) – the oldest coniferous tree in Bulgaria.

In order to provide access to all those who want to touch the centuries-old tree (about 1300 years old!) and at the same time to protect it from human impact, the Directorate of Pirin National Park performed recultivation and architectural design of the terrain. A wooden grid with parapets is built. It protects the tree's roots from possible damage and facilitates the access from the asphalt road to the tree itself. Information boards in the region provide interesting facts to the tourists about the tree species "spruce fir", the tree itself and its peculiarities.

Dragostinov Chark – path for people with specific needs

In 2004 the Directorate of Pirin National Park decided to create the path using the route of an existing tourist path adjusted to the needs of people in wheelchairs and blind ones. The donor of this significant social project is the Government of the Swiss Confederation through the National Trust EcoFund and the Enterprise for Management of Environmental Protection Activities with the Ministry of Environment and Water. The starting point is reached by the asphalt road from the town of Bansko to the Vihren

chalet. There is a parking 2 km above the town, to the left. The first board provides general information about Pirin National Park and a map of the path whose length is about 1,5 km. All details along the path – special covering, access to the rest corners, WC, parking, children's playground and information boards are developed in compliance with the requirements for environment access and are coordinated

with the Center of Independent Life, city of Sofia. The place is suitable for a one-day stay. It is convenient enough to organize a picnic, provided all rules for decent behavior in a protected area are observed. The implementation of this project led to a universal solution – different visitors can combine rest in the nature with broadening their knowledge about nature. Vihren Park Area, the Picnic locality above the town of Bansko. After 1.2 km by asphalt road from the town to the Vihren chalet an indicative board from the right side designates the diversion to the Picnic. In another 2 km "the classroom" in the open appears. The place is suitable for organizing a one-day stay in the mountains and conducting activities with children. Ten boards are placed in a beautiful green meadow. Thus, providing a much easier way of information apprehension about the most interesting and rare plants, animals and birds. The visitors can examine them independently. In the event of greater interest, however, the Directorate of Pirin National Park can invite experts who will give more detailed information. The place is furnished with tables and benches, so the visitors can either order food or prepare it themselves!

ДОБРИНИЦЕ

Град Добриница е разположен в югоизточната част на Разложката котловина на 820 м н. в., където се събират реките Десилица и Светиниколска, даващи началото на Селската река. На това място още в Ранното средновековие е съществувало селище, но подробни проучвания за него липсват. От 2006 г, населеното място е със статут на град и влиза в състава на община Банско. Дълги години хората тук са заети главно в селското стопанство, дърводобива и дървообработването. През последните години се забелязва развитие в областта на туризма и балнеолечението, предпоставка, за които са минералните извори и близостта на Пирин. За целта постепенно се изгражда необходимата инфраструктура. В центъра на града, близо до двата площада, се намира черквата "Св. Св. Петър и Павел". Тя представлява трикорабна базилика, построена в 1835 г. близо до старата църква "Успение Богородично", която рухва през 1980 г. През 1926 г към нея е пристроена камбанария и е извършен вътрешен ремонт. Интерес представляват иконостасът, архиерейският трон и иконите за някои, от които се предполага, че са рисувани от Тома Вишанов – Молера от гр.Банско. Добриница се намира на 65 км от областния център Благоевград и на 165 км от столицата София. Той е крайна гара на теснолинейната линия Септември-Добриница. Градът е удобен изходен пункт за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, които са важни подстъпи към източните части на Северен Пирин. Асфалтирани пътища го свързват с гр. Банско (6 км), гр. Разлог (12 км), гр. Гоце Делчев (44 км), местността Логовете (11 км).

Гр.Добриница – туристически маршрути

Гр.Добриница е основен изходен пункт за туристически посещения в източната част на Северен Пирин. На 12км от града по асфалтов път се стига до

х.Гоце Делчев, разположена в местността Логовете. Тук върху обширни поляни са изградени много вили, почивни станции и бунгала, предлагащи удобства за пълноценна почивка в планината. В западна посока от х.Гоце Делчев, по черен горски път около 2-3км, се стига до местността Голяма Мочара, където са изградени множество бунгала за пренощуване. От тук със седалкова въжена линия, за около 30 мин., се изкачва до х.Безбог (2240 м н.в.), изградена до Безбожкото езеро, в подножието на едноименния връх. (х.Безбог и Безбожко ез.)

От града, по посока на двете хижи, тръгва пешеходен туристически маршрут №V (зелена маркировка). Първоначално той следва шосето, по долината на р.Десилица. Там, където се събират двете реки Белудо и Плешка за да се слейт в р.Десилица, маршрутът се отклонява по коритото на р.Белудо. Достигайки м.Логовето, маршрутът отново се събира с шосето за хижата. Двете хижи – Безбог и Гоце Делчев, се стопанисват от частна организация.

Основни туристически маршрути от х.Безбог:

-х.Безбог(2240 м н.в.) – Рибни ез. – Попово езеро – Демиркапииска седловина(2475 м н.в.) – Аргирово езеро – по долината на Демиркапииска река – х.Пирин (маршрут №V - зелена маркировка). Продължителност на прехода около 6 часа. Денивелация на маршрута 1480м, от които 440м изкачване и 1040м слизане.

(Попово езеро) (Аргирово езеро)
-х.Безбог(2240 м н.в.) – Рибни ез. – Попово езеро (зелена маркировка) – Самоодски езера - Краледворска лява порта – заслон Тевно езеро(2512 м н.в.) (синя маркировка). Продължителност на прехода около 4.5 часа.

-х.Безбог(2240 м н.в.) – Рибни ез. – Бански ез. – Джангалска порта (2480м н.в.) – Ваявишки циркус с едноименните езера – на долу по долината на р.Ваявишка – х.Демяница(1895 м н.в.). (маршрут №XI - жълта маркировка). Продължителност на прехода около 5 часа. Денивелация на маршрута 1260м, от които 450м изкачване и 810м слизане.

-х.Безбог(2240 м н.в.) – Рибни ез. – Попово езеро – Демиркапииска седловина(2475 м н.в.) (зелена маркировка) – вр.Джано(2668 м н.в.) – вр.Ченгелчал(2709 м н.в.) – Брезнишки циркус с едноименните езера – по долината на р.Брезница – м. Брезнишки чал (синя маркировка). Продължителност на прехода около 9 часа.

(Горно Брезнишко езеро) (Долно Брезнишко езеро)

-х.Безбог(2240 м н.в.) – Рибни ез. (зелена маркировка) - на изток по поречието на р.Ретиже – м.Изворите – м. Серафимов чарк – м. Харами бунар (маршрут №XVII – кафява маркировка). Продължителност на прехода около 4.5 часа.

(водопад на река Ретиже) (Кременски езера)

DOBRINISHTE ?????

Град Добринище е разположен в югоизточната част на Разложката котловина на 820 м н. в., където се събират реките Десилица и Светиниколска, даващи началото на Селската река. На това място още в Ранното средновековие е съществувало селище, но подробни проучвания за него липсват. . От 2006 г, населеното място е със статут на град и влиза в състава на община Банско. Дълги години хората тук са заети главно в селското стопанство, дървообработка и дървообработването. През последните години забелязва развитие в областта на туризма и балнеолечението, предпоставка, за които са минералните извори и близостта на Пирин. За целта постепенно се изгражда необходимата инфраструктура. В центъра на града, близо до двата площада, се намира черквата "Св. Св. Петър и Павел". Тя представлява трикорабна базилика, построена в 1835 г. близо до старата църква "Успение Богородично", която рухва през 1980 г. През 1926 г към нея е пристроена камбанария и е извършен вътрешен ремонт. Интерес представляват иконостасът, архиерейският трон и иконите за някои, от които се предполага, че са рисувани от Тома Вишанов – Молера от гр.Банско. Добринище се намира на 65 км от областния център Благоевград и на 165 км от столицата София. Той е крайна гара на теснолинейната линия Септември-Добринище. Градът е удобен изходен пункт за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, които са важни подстъпи към източните части на Северен Пирин. Асфалтирани пътища го свързват с гр. Банско (6 км), гр. Разлог (12 км), гр. Гоце Делчев (44 км), местността Логовете (11 км).

Town of Dobrinishte – Tourist Routes

The town of Dobrinishte is the starting point of tourist visits to the eastern part of North Pirin. The Gotse Delchev chalet, situated in the Logovete locality, is just 12 km away from the town by asphalt road. On vast glades there are a great number of villas, holiday houses and bungalows with all conveniences for complete rest in the mountains. The Golyama Mochara locality is reached westwards of the Gotse Delchev chalet by a black forest path. There are plenty of bungalows for sleeping accommodation. From there a ropeway takes you for about 30 minutes to the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level), built next to the Bezbozhko lake at the foot of the peak of the same name. A pedestrian tourist route No. V (green trail marking) starts from the town to both chalets. From the beginning it follows the road along the valley of the Disilitsa river. The place, where both rivers the Beludo and the Pleshka join in order to flow into the Disilitsa river, the route diverts along the bed of the Beludo river. Reaching the Logovete locality the route joins the road to the chalet again. Both chalets – the Bezbog and the Gotse Delchev are managed by a private organization.

Main tourist routes from the Bezbog chalet are:

-the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level) – the Ribni (the Fish) lakes – the Popovo lake – the Demirkapinian col (2475 m altitude above sea level) – the Argirovo lake – along the valley of the Demirkapinian river – the Pirin chalet (route No. №V – green train marking). The trek duration is about 6 hours. The route denivelation is 1480 m, out of which 440 m ascent and 1040 m descent.

-the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level) – the Ribni (the Fish) lakes – the Popovo lake (green train marking) – the Samodivski lakes – Courtier's Left Gate – the Tevno lake shelter (2512 m altitude above sea level) (blue trail marking). The trek duration is about 4.5 hours.

-the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level) – the Ribni (the Fish) lakes – the Banski lakes – Dzhangalska Gate (2480 m altitude above sea level) – the Valyavishki cirque with the lakes of the same name – down the valley of the Valyavishka river – the Demyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level). (route No.XI – yellow trail marking). The trek duration is about 5 hours. The route denivelation is 1260 m, out of which 450 m ascent and 810 m descent.

-the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level) – the Ribni (the Fish) lakes – the Popovo lake - the Demirkapinian col (2475 m altitude above sea level) (green train marking) – Dzhano peak (2668 m altitude above sea level) – Chengelchal peak(2709 m altitude above sea level) – the Breznishki cirque with the lakes of the same name – along the valley of the Breznitsa river – the Breznishki Chal locality (blue trail marking). The trek duration is about 9 hours.

-the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level) – the Ribni (the Fish) lakes (green trail marking) – eastwards along the valley of the Retizhe river – the Izvorite (Springs) locality – the Serafimov Chark locality – the Harami Bunar locality (route No.XVII – brown trail marking). The trek duration is about 4.5 hours.

Образователна пътека над с. Брезница, община Гоце Делчев

От с. Баничан, община Гоце Делчев, се тръгва към с. Брезница. На площада на селото, след информационна табела на НП "Пирин", се поема по черен горски път. Следвайки синята маркировка, след 16 км се стига местността Брезнишки чал, където са разположени образователните табели. С цел разсредоточаване на туристическия поток, през лятото на 2009 г. бе маркиран нов официален маршрут през Брезнишки езера – Поповоезерен циркус – Тевно езеро. Десетте теми са разположени по продължението на маршрута. Информацията върху тях е специално разработена за ползване от широката общественост. За специализирана беседа може да се ангажира експерт от ДНП "Пирин". През лятото района е оживен от хора, които събират гъби, билки, горски плодове, пастири на стада. Има място за палене на огън и чешма.

ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ (НЕВРОКОП)

Град Гоце Делчев е разположен в северозападната част на едноименната котловина в самото подножие на Южен Пирин, на 545 м н. в. Ако се съди по намерените при разкопки останки от античността, то Гоце Делчев е древен град.

С името Неврокоп селището се появява в регистрите от втората половина на XV век. Значението му като военноадминистративен, стопански и културен център непрекъснато расте, за да достигне връх в началото на XIX век.

След Освобождението вследствие Балканската война от 1912 г., градът се развива сравнително бавно. Кратковременен скок в стопанското развитие има през 20-те и 30-те, а след това през 70-те години на миналия век, както и в началото на настоящия, но той е спиран от последващите, икономически и политически кризи. В последните години ръст бележат строителството, търговията и услугите. По административен път името Неврокоп е сменено и от 1950 г. градът се казва Гоце Делчев. В 1959 г. околните са премахнати и Гоце Делчев става център на община, в която днес влизат града и 10 села. От 1987 г. тя е в рамките на Софийска област, а от 1999 г. в област Благоевград. Днес, сред забележителностите на града са множество сгради с архитектурно-историческа стойност, пръснати из целия град. Сред тях изпъкват тези по улиците „Търговска“, „Иван Вазов“ и „Васил Левски“. Интерес за посетителите на Гоце Делчев представляват двете най-стари запазени черкви в града, „Св. Архангел Михаил“ и „Успение Богородично“. Черквата „Св. Архангел Михаил“ се намира в кв. „Кумсала“. Градежът ѝ е започнат в 1809 г. и е завършен през 1811 г., когато тя е осветена. Сградата представлява трикорабна псевдобазилика с купол. На два пътя, през 70-те и 90-те години на XX век са извършвани промени при подновявания на храма. Интериорът впечатлява с някои стенописи, резбованите царски двери и архиерейски трон, икони от XIX век, дело на зографа Стефан Георгиев. Черквата „Успение Богородично“ се намира в малка градинка на централния площад „Гоце Делчев“. Заедно с митрополитската черква „Св. Св. Кирил и Методий“, паметника на Гоце Делчев, сградите на читалището и Неврокопската митрополия, създават интересен ансамбъл около него. Строежът на храма е започнат през 1833 и завършен през 1838 г. Сградата е с каменен градеж, редуван с тухлени појси и представлява трикорабна псевдобазилика с апсида. Повечето икони са дело на трима зографи – С. Георгиев, Д. Молеров от Банско и неизвестен автор. Интересни са резбите на царските двери, архиерейския трон, целувателния иконостас и венчилката. Гоце Делчев се намира на 110 км от областния център Благоевград и на 200 км от столицата София. Най-близката жп гара е Добринище – 44 км. Градът е удобен изходен пункт за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, важни подстъпи към източните части на Северен, Среден и Южен Пирин. Асфалтирани пътища го свързват със с. Делчево (9 км), с. Брезница (15 км), с. Корница (13 км), с. Лъжница (14 км), с. Парил (29 км), с. Пирин (30 км), м. Попови ливади (14 км).

КРЕСНА

Град Кресна е разположен в южната част на едноименния пролом по двата бряга на р. Струма на 175 м н. в. В околностите на града са открити останки от антично селище и развалини от средновековна черква. Днешния град е ново селище. Образувано е в началото на миналия век (1914 г.). От 1926 до 1934 г. то се нарича Крива ливада и се води населена местност към с. Влахи. От 1934 до 1978 г. е със статут на гарово селище, наречено Гара Пирин. През 1978 г. по случай 100 годишнината от Кресненско-Разложкото въстание Гара Пирин е обявен за град с името Кресна. През годините Кресна се утвърждава като стопански и културен център на околните населени места. Днес Кресна е

Educational path above the village of Breznitsa, municipality of Gotse Delchev

There is a path from the village of Banichan, municipality of Gotse Delchev to the village of Breznitsa. One takes along a black path through the wilderness after an information board of Pirin National Park at the square of the village. Following the blue trail marking, after 16 km the Breznishki Chal locality is reached where information boards are fixed. In order to disperse the tourist stream in the summer of 2009 a new route was marked through the Breznishki lakes – the Popovo lakes cirque – the Tevno lake. The ten themes are situated along the route. The information contained therein is specifically developed to be used by the broad public. An expert from the Directorate of Pirin National Park can be engaged for a specialized lecture. In the summer

the region is quite busy with people gathering mushrooms, herbs, forest fruits, herdsmen. There is also a place to light a fire and a fountain.

GOTSE DELCHEV (NEVROKOP)

The town of Gotse Delchev is situated in the northwestern part of the hollow of the same name, at the very foot of South Pirin, at 545 m altitude above the sea level. Remnants from the antiquity found during excavation works prove that Gotse Delchev is an ancient town. The town appeared in the registers from the second half of the XV century under the name Nevrokop. Its significance as a military, administrative, economic and cultural centre was continuously growing, so that at the beginning of XX century it reached the summit. After the Liberation, as a result of the Balkan war dated 1912 the town developed comparatively slow. There was a transitory progress in the economic development during the 20-ies and 30-ies, and then in the 70-ies of the last century, as well as at the beginning of the present one, however, it was hindered by the following economic and political crises. In the last years construction, trade and services flourished. By administrative way the name Nevrokop was changed, and since 1950 the town has been known as Gotse Delchev. In 1959 the districts were removed, and Gotse Delchev became a center of a municipality comprising the town and 10 villages. Since 1987 it has been within Sofia district, and since 1999 in Blagoevgrad district. Nowadays, a great number of buildings with architectural and historic value, scattered all over the town are among the landmarks of the place. Those, along the streets Targovska, Ivan Vazov and Vasil Levski, stand out. Visitors of Gotse Delchev are interested to see the two oldest preserved churches of the town: St. Archangel Michael and The Assu. The church St. Archangel Michael is located in Kumsala complex. In 1809 the building process was initiated and in 1811 the church was ready when it was inaugurated. The building represents a three-nave pseudo-basilica with a cupola. In the 70-ies and 90-ies of the XX century the church underwent changes twice. The interior impresses with some frescoes, carved holy gates and prelati stall, icons from XIX century, created by the icon-painter Stefan Georgiev. The church The Assu is located in a small garden of the central square Gotse Delchev. Together with the metropolitan church St. St. Cyril and Methodius, the monument to Gotse Delchev, the buildings of the library club and Nevrokopska bishopric, they create an interesting ensemble. In 1833 the building process was initiated, and in 1838 the church was ready. The building is a stone structure with some brickwork inside. It is a three-nave pseudo-basilica with an apse. Most of the icons are created by three icon-painters – S. Georgiev, D. Molerov from Bansko and an unknown author. Quite interesting is the wood-carving on holy gates, the prelati stall, the kissable iconostasis and the wed place. Gotse Delchev is 110 km away from Blagoevgrad district center and 200 km from the capital Sofia. The nearest railway station is Dobrinishte – 44 km. The town is a convenient starting point for tourist treks in Pirin. It is linked to towns and localities, important approaches to the eastern parts of North, Middle and South Pirin. Asphalted roads connect it to the village of Delchevo (9 km), village of Breznitsa (15 km), village of Kornitsa (13 km), village of Lazhnitsa (14 km), village of Paril (29 km), village of Pirin (30 km), Popovi Livadi (meadows) locality (14 km).

KRESNA

The town of Kresna is situated in the southern part of the gorge of the same name on both banks of the Struma river at 175 m altitude above the sea level. Remnants of an antique town and ruins of a medieval church were found on the outskirts of the town. The present town is a new one. It was set up at the beginning of the last century (in 1914).

From 1926 to 1934 it used to be called Kriva Livada (Winding Meadow). It was considered a populated area belonging to the village of Vlahi. From 1934 to 1978 it was with the statute of a railway town named Pirin Railway. In 1978 on the occasion of

център на община, в която влизат градът и 8 села. Сред забележителностите на града се откроява храм паметникът костница „Св. Иван Рилски“. Изградена е в края на 30-те години на XX век и представлява безкуполна сводеста базилика. Поставени са надписи, посветени на загиналите войници от района на Кресна, а самата костница е в подземната част на храма. Интерес представляват резбите по иконостаса и архиерейския трон, както и стенописите. Напоследък широко се практикува от любители „Рафтинг“ по р.Струма. Голямо природно богатство за община Кресна са минералните извори, локализирани в четири основни находища – между гр. Кресна и с. Долна Градешница, между с. Стара Кресна и с. Ощава, при селата Горна Брезница и край с.Влахи, като с най-голямо

значение към момента са Градешките и Ощавските извори. Кресна отстои на 42 км от областния център Благоевград и на 142 км от столицата София. Градът е жп гара на линията София-Кулата-Солун. Представлява удобен изходен пунктове за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, важни подстъпи към източните части на Северен Пирин – с. Влахи (9 км), м. Върбите (15 км), гр. Сандански (23 км).

гр.Кресна– туристически маршрути

(Офис на парковата охрана в гр.Кресна)

От гр.Кресна тръгва само един туристически маршрут – за хижа Загаза. Маршрута се съвпада с пътя от гр.Кресна за с.Влахи, като малко преди селото се отклонява за местността Върбите. Пътят до тук, около 15км, в по-голямата си част е асфалтиран. От м.Върбите по черен камионен път се стига до х.Загаза.

До хижата може да се достигне с лек автомобил, като разстоянието от гр.Кресна е около 23км. Прехода пеша е около 7 часа. **(жълта маркировка)**. Хижата се стопанисва от частна организация. От хижа Загаза преходи моат да се направят в две посоки. Връщайки се от хижата в южна посока се стига до м.Пещерата – тук се сливат двете реки Синанишка и Влахинска. Тук маршрутът се разделя на две:

(м. Пещерата) (КИП Пещерата – ДНП“Пирин“)

-Жълтата маркировка продължава на север срещу течението на р.Влахинска – Суходолски превал(2550 м н.в.) – циркус Разложки суходол – х.Яворов(1740 м н.в.). Продължителност на прехода 6 часа. **(маршрут №II – жълта маркировка)**. По маршрута са поставени информационни табла от образователна пътека „Черната вода“;

(долината на р.Черната вода)

-Източно срещу течението на Синанишка река до х.Синаница (2188 м н.в.). Продължителност на прехода около 4 часа.

(маршрут №VI – кафява маркировка).

От хижа Синаница може да се поеме в три основни посоки:

-х.Синаница (2188 м н.в.).- Синанишка порта(2410 м н.в.) – заслон Спано поле – х.Беговица(1750 м н.в.) **(маршрут №VI – кафява маркировка)**. Продължителност на прехода около 4.5 часа. Денивелация на маршрута 882м, от които 222м изкачване и 660м слизание.

(вр.Синаница със Синанишко езеро)

-х.Синаница (2188 м н.в.).- Синанишка порта(2410 м н.в.) – Голямо Спано поле **(маршрут №VI – кафява маркировка)** – поречието на река Спанополска – м.Полина лъка – х.Яне Сандански(1230 м н.в.) **(маршрут №III – жълта маркировка)**. Продължителност на прехода около 4.5 часа. Денивелация на маршрута 1402м, от които 222м изкачване и 1180м слизание.

(Горно Спанополско езеро)

-х.Синаница (2188 м н.в.).- Синанишка порта(2410 м н.в.) – Голямо Спано поле – Бъндеришка порта(2500 м н.в.) – Муратово езеро – м.Равнако – х.Вихрен(1950 м н.в.) **(маршрут №VIII – синя маркировка)**. Продължителност на прехода около 4 часа. Денивелация на маршрута 862м, от които 312м изкачване и 550м слизание.

(Муратово езеро)

Образователна пътека „Черната вода“

На 15 км от гр. Кресна, поемайки в ляво по отклонението от главен път Е79 в посока Мандрата, се стига до Контролно информационен пункт „Върбите“. Образователната пътека следва горския път с **жълта маркировка** за хижа Яворов. Изкачвайки се, туристът има възможност да научи интересни факти за живота на горските обитатели и растителното богатство на Пирин. Неусетно се преминава през местностите Лоповица и Долен Борован, с кътове за отдих, за да се стигне до Мандрата. Най-подходящите места за нощувка и прехрана са х.Загаза и туристически дом Лагера в м.“Синаница“.

100th anniversary of the Kresna-Ralug Uprising, Pirin Railway was announced a town named Kresna. As the years passed, Kresna won recognition as an economic and cultural centre of the neighbouring populated areas. Nowadays Kresna is a centre of a municipality with the town and 8 villages. The cathedral ossuary St. Ivan Rilski is among the landmarks of the town that stands out. It was built at the end of the 30-ies of the XX century and represents vaulted basilica without a cupola. Inscriptions are placed devoted to the perished soldiers from Kresna area. The ossuary itself is found in the underground part of the cathedral. Quite interesting is the wood-carving on the iconostasis and the prelat stall, as well as the wall-paintings. It is observed that the number of Rafting fans down the Struma river has been increasing, lately. The mineral springs are a great natural resource of Kresna municipality. They are localized in four main deposits – between the town of Kresna and village of Dolna Gradeshnitsa, between the villages of Stara Kresna and Oshtava, with the village of Gorna Breznitsa and close to the village of Vlahi. Those at Dolna Gradeshnitsa and Oshtava are with the greatest significance. Kresna is 42 km away from Blagoevgrad district center and 142 km away from the capital Sofia. The town is a railway station of the route Sofia–Kulata–Thessaloniki. The town is a convenient starting point for tourist treks in Pirin. It is linked to towns and localities, important approaches to the eastern parts of North Pirin – the village of Vlahi (9 km), Varbite locality (15 km), town of Sandanski (23 km).

– between the town of Kresna and village of Dolna Gradeshnitsa, between the villages of Stara Kresna and Oshtava, with the village of Gorna Breznitsa and close to the village of Vlahi. Those at Dolna Gradeshnitsa and Oshtava are with the greatest significance. Kresna is 42 km away from Blagoevgrad district center and 142 km away from the capital Sofia. The town is a railway station of the route Sofia–Kulata–Thessaloniki. The town is a convenient starting point for tourist treks in Pirin. It is linked to towns and localities, important approaches to the eastern parts of North Pirin – the village of Vlahi (9 km), Varbite locality (15 km), town of Sandanski (23 km).

Town of Kresna – Tourist Routes

From the town of Kresna there is one tourist route only – to the Zagaza chalet. The route coincides with the road from the town of Kresna to the village of Vlahi. Just before the village it diverts to the Varbite (Willows) locality. The road up to here, about 15 km, in its

larger part is asphalted. The Zagaza chalet is reached from the Varbite locality by black truck road. The chalet is reachable by car as well. The distance from the town of Kresna is about 23 km. The mountain trek on foot is about 7 hours. (yellow trail marking). The chalet is managed by a private organization. From the Zagaza chalet treks can be undertaken in two directions. Returning from the chalet southwards the Peshterata (Cave) locality is reached. The Sinanishka and Vlahinska rivers join here.

The route splits into two:

-The yellow marking continues to the north against the Vlahinska river stream – Suhodolski Preval (2550 m altitude above sea level) – the Razlozhki Suhodol cirque – the Yavorov chalet (1740 m altitude above sea level). The trek duration is 6 hours. (route No.II – yellow trail marking). Information boards from the Black Water educational path are placed along the route;

-Eastwards against the Sinanishka river stream to the Sinanitsa chalet (2188 m altitude above sea level). The trek duration is about 4 hours. (route No. VI – brown trail marking).

From the Sinanitsa chalet one can head in three main directions:

-the Sinanitsa chalet (2188 m altitude above sea level) – the Sinanishka Porta (2410 m altitude above sea level) – the Spano Pole shelter – the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) (route No.VI – brown trail marking). The trek duration is about 4.5 hours. The route denivelation is 882 m, out of which 222 m ascent and 660 m descent.

-the Sinanitsa chalet (2188 m altitude above sea level) – the Sinanishka Porta (2410 m altitude above sea level) – the Golyamo Spano Pole (route No.VI – brown trail marking) – the river valley of the Spanopolska river – the Popina Laka locality – the Yane Sandanski chalet (1230 m altitude above sea level) (route No.III – yellow trail marking). The trek duration is about 4.5 hours.

The route denivelation is 1402 m, out of which 222 m ascent and 1180 m descent.

-the Sinanitsa chalet (2188 m altitude above sea level) – the Sinanishka Porta (2410 m altitude above sea level) – the Golyamo Spano Pole – the Banderishka porta (2500 m altitude above sea level) – the Muratovo lake – the Ravnako locality – the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) (route No. VIII – blue trail marking). The trek duration is about 4 hours. The route denivelation is 862 m, out of which 312 m ascent and 550 m descent.

Sinanitsa Park area, the Mandrata (Dairy farm) locality, municipality of Kresna

After 15 km from the town of Kresna, taking the left diversion from the main road E79 in the direction of Mandrata, the Control Information Point Varbite is reached. The educational path follows the forest trail with yellow marking to the Yavorov chalet. Going up, the tourist can learn interesting facts about the life of forest inhabitants and diverse vegetation of Pirin. He unnoticeably passes through the Lopovitsa and Dolen Borovan localities with rest corners, so that in the end stops at the Mandrata (the Dairy Farm). The most suitable places to stay overnight and take meals are the Zagaza chalet and the tourist home Lagera (the Camp) in the Sinanitsa locality.

Разлог заема средишно положение в едноименната котловина. Градът се намира на 830 м н. в. и днес е най-голямото селище в района. В околностите му са открити останки от някогашни селища, но липсват сведения за това, кога е създаден градът. До 1925 г. той носи името Мехомия. Археологически проучвания показват, че на мястото е имало селище на траките. Предполага се, че и името Мехомия е с тракийски произход. Стратегическото положение на селището е оценено от османската власт и то става седалище на военен гарнизон, административен център на нахия (община), а в последствие и на кааза (околия). През октомври 1912 г. по време на Балканската война, градът е освободен от българските войски. От 1925 г. града носи името Разлог. Създава се община Разлог, в която влизат гр. Разлог и още 6 села. Освен като административен център, Разлог доминираше в миналото като промишлен и транспортен такъв, но в последните години тези му функции замират. Напоследък в града и околностите все по-осезателно набира скорост развитието на услугите, особено туризма. Главната забележителност на Разлог е неговият център, където се намират няколко сгради с интересни архитектурни решения, обявени за паметници на културата. Впечатлява и черквата „Св. Георги“. Тя е построена през 1834 г. и е обявена за паметник на културата. Интериорът на храма впечатлява с резбования си иконостас и икони от неизвестен автор. Освен тях в църквата има икони, рисувани от известния иконописец Тома Вишанов – Молера, смятан за основоположник на Банската художествена школа. Те датират от XVIII век.

Градът отстои на 54 км от областния център Благоевград и на 155 км от столицата София. Той е жп спирка на теснолинейната линия Септември-Добринище. Разлог е удобен изходен пункт за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, които са важни подстъпи към източните части на Северен Пирин. Асфалтирани пътища го свързват с гр. Банско (6 км), гр. Добринище (12 км), местностите Бетоловото (7 км) и Предел (12 км).

Гр.Разлог– туристически маршрути

В района на гр.Разлог откъм Пирин планина се намира само една хижа – хижа Яворов. До нея се стига по асфалтов път от гр.Разлог до м.Бетоловото -7км. От там до хижата тръгва черен камионен път -8км., а също така и туристическа пътека с **жълта маркировка**. Продължителността на прехода от м.Бетоловото до х.Яворов е около 2 часа.

(Офис на парковата охрана в м.Бетоловото над гр.Разлог)

Малко след началото на пътя и пътеката се стига до дървена платформа, разположена над опожарената през 2003г територия. От тук се открива красива панорама към цялата Разложка котловина.

Половин час по-нагоре е м.Варницата, където в миналото е гасена вар за строителство. Тук е изградена и образователната пътека, която ни разказва за живота на горските мравки, кафявата мечка и скалният орел. Хижа Яворов е изградена в м.Полените на 1740 м н.в. В близост до нея са изградени няколко частни и ведомствени бунгала. Има и база на Планинска спасителна служба. Хижата се стопанисва от Български туристически съюз. Тя е изходен пункт за следните по-кратки маршрути:

-на 1 час в източна посока се стига до м.Яворова поляна, където поетът-революционер П.Яворов е писал част от своята поезия. По протежение на пътеката са разположени 10бр. информационни табла, даващи информация за редки и защитени растителни и животински видове (**зелена маркировка**);

(обр. Пътека хЯворов – Яв. поляна)

-на около 1.5 часа в западна посока по маршрут №1 (Е4)се достига до Окаденски циркус и природна забележителност „Свещниците“ – вековни дървета от вида Черна мура, разклонени под формата на свещници (**червена маркировка**); (ПЗ Свещниците)

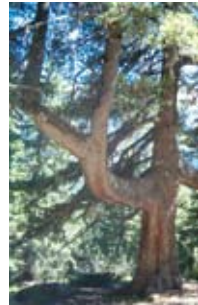

По-продължителните преходи, тръгващи от х.Яворов са следните:

-х.Яворов (1740 м н.в.) – м.Бела река – м.Коняръника – м.Малка Джинджирица – м.Кулиното – м.Предела(1100м н.в.) – х.Предел. Повече от половината от маршрута минава през резерват „Баюви

RAZLOG

Razlog occupies a central position in the valley of the same name. The town is located at 830 m altitude above the sea level. Nowadays, it is the largest town in the area. Remnants of former settlements were found on the outskirts. However, there are no data about the origin of the town. Until 1925 it used to be called Mehomiya. The archeological researches revealed that there was a settlement of the Thracians. It is assumed that the name Mehomiya was Thracian. The Ottoman authorities assessed highly the strategic position of the town. It became the headquarters of a military garrison, administrative center of a nahiya (municipality), and afterwards of a kaaza (district). In October 1912 during the Balkan War the town was liberated by the Bulgarian troops. Since 1925 the town has been known as Razlog. The municipality of Razlog was created, including the town of Razlog and another 6 villages. Apart from being an administrative centre, Razlog dominated in the past as an industrial and transport centre as well. However, in the last years these functions

declined. Services, especially tourism, flourish recently both in the town and on the outskirts. The most significant landmark of Razlog is its centre where there are several buildings with interesting architectural solutions, announced monuments of culture. The church St. George makes an impression. It was built in 1834, and it was announced a monument of culture. The church interior impresses with its carved iconostasis and icons drawn by an unknown author. Besides, there are icons in the church drawn by the famous icon-painter Toma Vishanov – Molera. He is considered to be the founder of the Bansko Art School. They dated back to the XVIII century. The town is 54 km away from the district center of Blagoevgrad and 155 km away from the capital Sofia. It is a railway stop of the

narrow-gauge Septemvri-Dobrinishte. Razlog is a convenient starting point for tourist treks in Pirin. It is linked to towns and localities that are important approaches to the eastern parts of North Pirin. Asphalt roads connect it with the town of Bansko (6 km), town of Dobrinishte (12 km), localities Betalovoto (7 km) and Predel (12 km).

Town of Razlog – Tourist Routes.

In the area of the town of Razlog, Pirin mountain side there is one chalet only – the Yavorov chalet. It is reachable by an asphalt road from the town of Razlog to the Betalovoto locality – 7 km. A black truck road – 8 km starts from there to the chalet, as well as a tourist path with **yellow trail marking**. The trek duration from the Betalovoto locality to the Yavorov chalet is about 2 hours. A wooden platform situated above the territory destroyed by fire in 2003 is reached just a little bit after the beginning of road and trail. A beautiful view opens to the whole Razlog valley. Half an hour further up is the Varnitsata locality. It used to be the place where lime was slaked for the construction. There is an educational trail here telling us about the life of forest ants, brown bear and imperial eagle. The Yavorov chalet is built in the Polenite locality at 1740 m altitude above sea level. There are several private and departmental bungalows next to it. There is also a Mountain Rescue Service base. The chalet is managed by the Bulgarian Tourist Union.

It is a starting point for the following shorter routes:

- the Yavorova Polyana where the poet-revolutionary P. Yavorov used to write part of his poetry is in an hour eastwards. All along the trail there are 10 information signs providing information about rare and protected plant and animal species (**green trail marking**);
- the Okadenski cirque and the natural landmark "Sveshtnitsite" (the Candlesticks) - centuries-old trees of the Spruce fir type, branched in the form of candlesticks (**red trail marking**) are about 1.5 hours westwards by the route No.1 (E4);

The longer mountain treks starting from the Yavorov chalet are the following:

- the Yavorov chalet (1740 m altitude above sea level) – the Bela Reka locality – the Konyarnika locality – the Malka Dzhindziritsa locality – the Kulinoto locality – the Predela locality (1100 m altitude above sea level) – the Predel chalet. More than half of the route crosses the Bayuvi Dupki reserve – Dzhindziritsa. (**route No.1 – red trail marking**). The trek duration is about 5.5 hours.
- the Yavorov chalet (1740 m altitude above sea level) – Razlozhki suhodol cirque – Suhodolski preval (2550 m altitude above sea level) – the Koncheto ridge – the Premkata locality (2580 m altitude above sea level) – the Golyam kazan cirque (**route No.1 – red trail marking**). Here the trail splits

дупки -Джинджирица" (**маршрут №1 - червена маркировка**). Продължителност на прехода около 5.5 часа.

-х.Яворов (1740 м н.в.) – циркус Разложки суходол – Суходолски превал(2550 м н.в.) – хребет Кончето – м.Премката(2580 м н.в.) – циркус Голям казан (**маршрут №1 - червена маркировка**). Тук пътеката се разделя на две: Червената маркировка продължава за х.Вхрен, а зелената за х.Бъндерица. Продължителност на прехода около 9 часа.

(прир.забел. Стъпалата) (ц.било с хребет Кончето)

-х.Яворов (1740 м н.в.) – циркус Разложки суходол – Суходолски превал(2550 м н.в.) – м.Орлите – Пещерата – х.Загаза(1408 м н.в.). Продължителност на

прехода около 6 часа. (**жълта маркировка**) (Суходолско ез.)

Образователна пътека "Към царството на еделвайса"

Пътеката е изградена през 2007 год. чрез съвместен проект между Дирекция "Национален парк Пирин" и община Разлог по Програма ФАР "Опазване на природата и устойчиво трансгранично развитие". Добре поддържан горски път, съчетаващ възможността за практикуване на пешеходен и велотуризм, започва от началната точка - местността Бетоловото, над гр. Разлог и води до крайната - хижа Яворов (около 4 часа). След погледното място, разкриващо цялата Разложка котловина, пътеката води до тайнствените обитания на дивите животни. Следвайки "стъпките на мечката" туристът минава покрай къщата на мравките – мравуняка, може да види как в миналото е добивана гасената вар. По интересен начин, чрез информационни табла и интерпретативни модули, е представен живота на най-големият бозайник в Пирин – кафявата мечка и скалният орел – символ на Национален парк „Пирин“, пресъздадени са техните местообитания - бърлога и гнездо. Пътеката е изключително подходяща за образователни дейности с деца.

На хижа Яворов е оформена информационна площадка с табели за околните върхове, карта с основните правила, които трябва да се съблюдават в една защитена територия, биоразнообразието – гори, растителност и диви животни, опазвани на територията на парка, геология и любопитни факти за планината.

(информационни табла при х.Яворов)

Образователна пътека от хижа Яворов до м. Яворова поляна

На 100 м под хижа Яворов, в ляво от пътя, ви спира първото образователно табло, разказващо за царството на гъбите. Следвайки пътеката, неусетно, очаквайки следващата изненада, туристът минава край Хайдушката чешма, със сладка букова вода и стига до Яворова поляна, където паметна плоча напомня за хайдушкото минало, а властелинът на планината – кафявата мечка, заявява за присъствието си не само чрез таблото, а и с истински следи! Маршрутът е с продължителност около 1.30 ч в двете посоки.

САНДАНСКИ

Град Сандански е разположен в североизточната част на Санданско-Петричката котловина по двата бряга на р.Санданска Бистрица на 220 м н. в. Градът е наследник на селище от времето на траките, съществувало до късната античност, разрушено около VI в. През Средновековието то се появява с името Свети Врач, свързано с легенда за лечителите Св. Св. Безребренници Козма и Дамян.

В средата на XIX век започва неговият възход като стопански и търговски център. Той продължава и през XX век, когато Свети Врач става и административен център. Силно развитие получават индустрията и курортното дело. През 1967 г. градът е обявен за балнеоложки курорт с национално, а от 1981 г. с международно значение заради лечебните минерални извори.

От 1959 г. Сандански става център на община, в която днес влизат 2 града и 52 села.

Освен административен и стопански център Сандански е и важно духовно средище. В късната античност селището е било епископско седалище, за което свидетелстват намерените останки на базилики от V и VI век. През XIX век тук има мотех на Рилския манастир.

Интерес за посетителите на града представляват красивият парк и останките от античния град.

От по-ново време впечатляват черквите „Св. Св. Безребренници Козма и Дамян“ и „Св. Великомъченик Георги“.

Черквата „Св. Св. Безребренници Козма и Дамян“ се намира в днешните гробища. Построена е през 1861 г. и е обявена за паметник на културата.

into two: the red marking continues to the Vihren chalet, and the green one to the Banderitsa chalet. The trek duration is about 9 hours.

-the Yavorov chalet (1740 m altitude above sea level) – Razlozhki suhodol cirque – Suhodolski preval (2550 m altitude above sea level) – the Orlice (the Eagles) locality – the Cave – the Zagaza chalet (1408 m altitude above sea level). The trek duration is about 6 hours. (yellow trail marking)

“To the Kingdom of Edelweiss”

The path was created in 2007 as a co-project between Pirin National Park Directorate and Razlog Municipality under the PHARE Program “Nature Conservation and Permanent Transboundary Development”.

A well maintained forest path, combining the possibility for pedestrian tourism and bicycle touring starts from the initial point – the Betolovoto locality, above the town of Razlog and ends at the Yavorov chalet (about 4 hours). A beautiful view opens to the Razlozhka valley. The path leads to the mysterious homes of wild animals. Following “the bear’s footprints” the tourist passes by the

home of ants – the anthill. He can also see how slacked lime was extracted in the past. In a very interesting way, through information boards and interpretative modules the life of the biggest mammal in Pirin – the brown bear is presented, as well as of the imperial eagle – the symbol of Pirin National Park. There are reproductions of their homes – den and nest. The path is extremely suitable for educational activities with children. There is an information site at the Yavorov chalet. It is provided with signs about the surrounding peaks, map with basic rules to be observed in a protected territory, the biological diversity – forests, vegetation and wild animals, protected on the park territory, geology and curious facts about the mountain.

Educational path from the Yavorov chalet to the Yavorova Polyana locality

100 m below the Yavorov chalet, to the left of the road, you encounter the first educational board, narrating about the mushrooms kingdom. Following the path, unnoticeably, expecting the next surprise, the tourist passes by the Haydouk fountain with sweet beech water and reaches the Yavorova Polyana (Meadow), where there is a memorial tablet reminding of the haydouk past. The ruler of mountain – the brown bear announces its presence not only by the board, but with real footprints as well! The route duration is about 1.30 hours in both directions.

SANDANSKI

The town of Sandanski is situated in the northeastern part of Sandanski-Petrich basin on both banks of the river Sandanska Bistritsa at 220 m altitude above the sea level. It is a successor of a settlement dated back to the time of Thracians. It existed until late antiquity, however, destroyed somewhere in the VI century. In the Middle Ages it came into being under the name of Sveti Vrach, associated with the legend about the healers Saints Cosmas and Damian.

In the middle of the XIX century it flourished as an economic and trade centre. Its progress continued in the XX century as well when Sveti Vrach became an administrative centre. Industry and recreation developed considerably. In 1967 the town was announced a spa centre with national and from 1981 with international significance thanks to its curative mineral springs.

In 1959 Sandanski became a centre of a municipality that nowadays comprises 2 towns and 52 villages.

Apart from being an administrative and economic centre Sandanski is also an important spiritual centre. In the late antiquity the town was Episcopal headquarters. The remnants of basilicas dated back to the V and VI centuries prove that. In the XIX century there was a cloister of Rila monastery. The beautiful park, as well as the remnants of the antique town attract the visitors of the town. The recent churches that make an impression are Saints Cosmas and Damian and Martyr St. George.

The church Saints Cosmas and Damian is in the present cemetery. It was built in 1861 and announced a monument of culture. The icons drawn by the icon-painter Andon dated back to 1899-1900, as well as the wood-carving on the iconostasis attract the visitors.

Интерес представляват иконите рисувани от зографа Андон датирани от 1899-1900 г., както и резбите по иконостаса.

Черквата „Св. Великомъченик Георги“ е разположена сред малък парк в центъра на града. Строежът ѝ започва през 1939 г., но е спрян по време на Втората световна война. Храмът е съграден чак през 1951 г., а на следващата е осветен. Любопитното е, че той е подобие на най-голямата черква в България – катедралния храм „Св. Александър Невски“ в гр. София. Дългът е 32 м, широк 18 м и висок 20 м.

Сандански отстои на 63 км от областния център Благоевград и на 163 км от столицата София. Градът е жп гара на линията София – Кулата – Солун. Това един от най-удобните изходни пунктове за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, важни подстъпи към източните части на Северен и Среден Пирин. Асфалтирани пътища от Сандански водят до м. Полина лъка (18 км), гр. Мелник (22 км), с. Пирин (46 км).

гр. Сандански – турист. маршрути

Гр. Сандански е основен изходен пункт за посещения в югозападната част на Пирин. От града в посока на планината води асфалтов път, стигащ до местността Полина лъка. Разстоянието е 17 км. В местността са изградени десетки вили, собственост на местни хора. Тук се намира и хижа Беговица. В близост до нея се събират трите реки – Беговишка, Мозговишка и Спанополска и образуват река Бистрица. На нея е природна забележителност Попинолъжки водопад с височина 11 м, на 10 мин. от хижата .

(Попинолъжки водопад)

От х. Яне Сандански тръгват три основни туристически маршрута:

-х. Яне Сандански (1230 м н.в.) – поречието на р. Спанополска – Спанополски езера (около 30 мин. преди езерата се пресича с **кафявият маршрут** от х. Беговица за х. Синаница) – Бъндеришка порта (2500 м н.в.) – Муратово езеро – м. Равнако – х. Вихрен (1950 м н.в.) (**маршрут №III - жълта маркировка**). Продължителност на прехода около 7 часа. Денивелация на маршрута 1820 м, от които 1270 м изкачване и 550 м слизане.

(Голямо Спано поле

и Спанополски езера)

-х. Яне Сандански (1230 м н.в.) – поречието на р. Мозговца – Чайрски езера – Внарска порта (2430 м н.в.) – Превалски езера (**маршрут № X - зелена маркировка**) – м. Тияците – х. Дамяница (1895 м н.в.) (**маршрут №IV - синя маркировка**) Продължителност на прехода около 5.5 часа. Денивелация на маршрута 2735 м, от които 1200 м изкачване и 1535 м слизане.

(долината на р. Дамяница) (Долно Чайрско езеро/Бъбрека)

-х. Яне Сандански (1230 м н.в.) – поречието на р. Беговишка – х. Беговица (1750 м н.в.) (**маршрут №IV – синя маркировка**). Продължителност на прехода около 2 часа.

Хижа Беговица е удобно изходно място за преходи в три посоки:

-х. Беговица (1750 м н.в.) – поречието на р. Беговишка – Беговишка порта (2510 м н.в.) – Мозговишка порта (2540 м н.в.) – Превалски езера – м. Тияците – х. Дамяница (1895 м н.в.) (**маршрут №IV - синя маркировка**). Продължителност на прехода около 6 часа.

(Превалски и Валявишки езера)

-х. Беговица (1750 м н.в.) – поречието на р. Беговишка – Беговишка порта (2510 м н.в.) (маршрут №IV - синя маркировка). – циркус Белемето с Малокаманишки езера – заслон Тевно езеро (2512 м н.в.) (**маршрут №XIX - зелена маркировка**). Продължителност на прехода около 3.5 часа.

(циркус Белемето) (Панорама към Тевно езеро)

-х. Беговица (1750 м н.в.) – заслон Спано поле – Синанишка порта (2410 м н.в.) – х. Синаница (2188 м н.в.) (маршрут №VI – **кафява маркировка**). Продължителност на прехода около 5 часа. Денивелация на маршрута 882 м, от които 660 м изкачване и 222 м слизане.

(вр. Синаница, езерото и Синанишка порта)

-х. Беговица (1750 м н.в.) – м. Солицето (2380 м н.в.) – поречието на река Кельова – х. Пирин (1640 м н.в.) (**маршрут №**

The church Martyr St. George is located in a small park in the centre of the town. At first its building commenced in 1939 and discontinued during the Second World War. At last the building of the church was finalized in 1951. In the next year it was inaugurated. A curious fact is that it is quite similar to the largest church in Bulgaria – St. Alexander Nevski Cathedral in Sofia. The church is 32 m long, 18 m wide and 20 m high.

Sandanski is 63 km away from Blagoevgrad district centre and 163 km away from the capital Sofia. The town is a railway station of the route Sofia – Kulata – Thessaloniki. It is one of the most convenient starting points for tourist treks in Pirin. It is linked to towns and localities, important approaches to the eastern parts of North and Middle

Pirin. Asphalt roads lead from Sandanski to Popina Laka locality (18 km), town of Melnik (22 km), village of Pirin (46 km).

Town of Sandanski – Tourist Routes

The town of Sandanski is the main starting point for visits in the south-western part of Pirin. From the town in the direction of the mountain an asphalt road rises, reaching the Popina Laka locality. The distance is 17 km. Tens of villas owned by local people are built in the locality. The Begovitsa chalet is also here. The three rivers – the Begovishka, the Mozgovishka and the Spanopolska rivers join in immediate proximity, thus forming the Bistritsa river. A natural landmark of the river is the Popinolazhki waterfall – 11 m tall. It is just 10 minutes of the chalet.

Three main tourist routes start from the Yane Sandanski chalet:

- the Yane Sandanski chalet (1230 m altitude above sea level) – valley of the Spanopolska river – the Spanopolski lakes (about 30 minutes before the lakes it intersects with the **brown route** from the Begovitsa chalet to the Sinanitsa chalet) – Banderishka Gate (2500 m altitude above sea level) – the Muratovo lake – the Ravnako locality – the Vihren chalet (1950 m altitude above sea level) (**route No.III – yellow trail marking**). The trek duration is about 7 hours. The route denivelation is 1820 m, out of which 1270 m ascent and 550 m descent.
- the Yane Sandanski chalet (1230 m altitude above sea level) – the valley of the Mozgovitsa river – the Chairski lakes – Vnarska Gate (2430 m altitude above sea level) – the Prevalski lakes (**route No. X – green trail marking**) – the Tiyatsite locality – the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) (**route No.IV – blue trail marking**) The trek duration is about 5.5 hours. The route denivelation is 2735 m, out of which 1200 m ascent and 1535 m descent.
- the Yane Sandanski chalet (1230 m altitude above sea level) – the valley of the Begovishka river – the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) (**route No.IV – blue trail marking**). The trek duration is about 2 hours.

The Begovitsa chalet is a convenient starting point for mountain treks in three directions:

- the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) – the valley of the Begovishka river – the Begovishka Gate (2510 m altitude above sea level) – the Mozgovishka Gate (2540 m altitude above sea level) – the Prevalski lakes – the Tiyatsite locality – the Damyanitsa chalet (1895 m altitude above sea level) (**route No.IV – blue trail marking**). The trek duration is about 6 hours.
- the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) – the valley of the Begovishka river – the Begovishka Gate (2510 m altitude above sea level) (**route No.IV – blue trail marking**) – the Belemeto cirque with the Malokamanishki lakes lakes – the Tevno lake shelter (2512 m altitude above sea level) (**route No. XIX – green trail marking**). The trek duration is about 3.5 hours.
- the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) – the Spano Pole shelter – the Sinanishka Gate (2410 m altitude above sea level) – the Sinanitsa chalet (2188 m altitude above sea level) (**route No.VI – brown trail marking**). The trek duration is about 5 hours. The route denivelation is 882 m, out of which 660 m ascent and 222 m descent.
- the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) – the Solishteto locality (2380 m altitude above sea level) – the valley of the Kelyova river – the Pirin chalet (1640 m altitude above sea level) (**route No. VI – brown trail marking**). The trek duration is about 4.5 hours. The route denivelation is 1370 m, out of which 630 m ascent and 740 m descent.

- the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) – the valley of the Begovishka river – the Kuklensko lake –the ridge between the peaks Zabat (the Tooth)and the Kuklite (the Dolls) (2570 m altitude above sea level) – the valley of the Bashman-drevska river – the Pirin chalet (1640 m altitude above sea level) (**route No.XII – yellow trail marking**). The trek duration is about 5 hours. The route denivelation is 1750 m, out of which 820 m ascent and 930 m descent.

VI – кафява маркировка). Продължителност на прехода около 4.5 часа. Денивелация на маршрута 1370м, от които 630м изкачване и 740м слизане.

-х.Беговица(1750 м н.в.) – поречието на р.Беговишка – Кукленско езеро – превал между върховете Зъбът и Куклите(2570 м н.в.) – поречието на Башмандревска река – х.Пирин(1640 м н.в.) (маршрут №XII – жълта маркировка). Продължителност на прехода около 5 часа. Денивелация на маршрута 1750м, от които 820м изкачване и 930м слизане.

Village of Pirin – Tourist Routes ?????????

Образователна пътека “Към Башлийца”

До началото на пътеката се стига по асфалтов път от гр. Сандански до местността Попина лъка, продължава се около 3 – 4 км по бетониран, а след това по черен калдаръмен път. Пътеката следва долината на река Башлийца – водосбор от реките Атмегданска, Сърчалийца, Беговица, Мозговица, Чаирска. Началото ѝ започва от хижа Яне Сандански и продължава до туристически заслон Спано поле, зелена маркировка, продължителност около 2,30 ч. Чрез информационни табла е представено богатото биоразнообразие, опазвано на територията на Национален парк “Пирин” – най-разпространените дървесни видове, пирински ендемити, диви животни, както и връзката между планината и хората – разказ за историческата местност „Арнаутски гробища“. На заслон Спано поле, със слънце от лъчеви маршрути до близки обекти, туристът може да избере посока за кратка разходка. Пътеката е дообогатена с нова информация за геоложките особености на Пирин планина, любопитни факти, различни растителни и животински видове.

МЕЛНИК

Мелник е разположен в долиноно разширение, където Мелнишка река, приема левия си приток Роженско дере на 400 м н. в. Това е най-малкият български град. Предполага се, че някога тук е имало селище на траките. В летописите Мелник се появява по време на Първата Българска държава, когато става укрепено селище.

По време на Втората Българска държава Мелник преживява истински разцвет. Боляринът Алексей Слав прави през XIII век градът столица на своята държава. През 1255 г. градът е опожарен при въстанието на българското население под предводителството на болярина Драгота. По време на османското владичество Мелник става важен стопански, търговски и военноадминистративен център. Според някои източници в началото на XIX век населението му достига 20 хиляди души (Несторова, Калайджиев, 1965, стр. 50). Следващите години градът следствие стопански и политически промени постепенно започва да запада. В миналото Мелник е бил важен административен и духовен център. Към 1660 г. в Мелнишка каза влизат 32 села, а в края на XIX век те са вече 56. След Освобождението през 1913 г. Мелник става център на околия, в която са включени 57 села и 1 махала. След 1959 г., когато околията са премахнати като административни единици, Мелник става център на малка община, разширена през 1983 г. и впоследствие (1987 г.) присъединена към тази на гр. Сандански. Целият град Мелник и околността представляват една забележителност. През 1964 г. той е обявен за културно-исторически резерват, през 1968 г. за историко-археологически и архитектурно-художествен резерват, включващ града и природната забележителност Мелнишки пирамиди. От 1979 г. Мелник е признат за уникално селище

Village of Pirin – Tourist Routes ??????????

The village of Pirin is situated in the most southern part of North Pirin, in the valley of the Pirinska Bistritsa river at 695 m altitude above sea level. It is reachable by an asphalt road through the Popovi livadi (Popov's meadows) pass.

The village dates back more than 700 years. In the past the people here used to deal with trade, metallurgy and iron processing, and at present with farming and stock-breeding.

The most significant landmark of the village is the church Saint Nikola built in 1885. Quite interesting are the woodcarving, the iconostasis and the icons, donated by the monastery Saint Georgi Zograf in Athos.

From the village an asphalt road of about 11 km long starts in northwest direction to the Lakite locality. From there by black forest road the Malina chalet – 4 km and the Pirin chalet – 7 km are reached.

It takes about 2.5 hours walking from the Malina chalet to the Pirin chalet. The Pirin chalet is a main starting point in that part of the mountains. Four main routes start from there:

-the Pirin chalet (1640 m altitude above sea level) – the Kelyova Mandra locality – the valley of the Kelyova river – the Solishteto locality

– the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) (route No.VI – brown trail marking). The trek duration is about 5.5 hours. The route denivelation is 1370 m, out of which 740 m ascent and 630 m descent.

-the Pirin chalet (1640 m altitude above sea level) – the valley of the Bashmandrevska river – the Kuklensko lake – the ridge between the peaks Zabat (the Tooth) and Kuklite (the Dolls) (2570 m altitude above sea level) – the valley of the Begovishka river

– the Begovitsa chalet (1750 m altitude above sea level) (route No. XII – yellow trail marking). The trek duration is about 5 hours. The route denivelation is 1750 m, out of which 930 m ascent and 820 m descent.

-the Pirin chalet(1640 m altitude above sea level) – the valley of the Demirkapinian river – Argirovo lake – the Demirkapinian col (2475 m altitude above sea level) – the Popovo lake – the Bezbog chalet (2240 m altitude above sea level) (route No.V – green trail marking). The trek duration is about 6 hours. The route denivelation is 1480 m, out of which 1040 m ascent and 440 m descent.

-the Pirin chalet(1640 m altitude above sea level) – the valley of the Demirkapinian river – the Mitrovo lake – Courtier's Left Gate (2600 m altitude above sea level) – the Tevno lake shelter (2512 m altitude above sea level) (route No.I /E4/ – red trail marking).

The trek duration is about 4 hours. The route denivelation is 1048 m, out of which 960 m ascent and 88 m descent.

Educational Path To Bashlyitsa

An asphalt road from the town of Sandanski to the Popina Laka locality leads to the beginning of path. The next 3-4 km the road is made of concrete. Then a black cobblestone road comes. The path follows the valley of the Bashlyitsa river. The Atmegdanska river, the Starchaliytsa river, the Begovitsa river, the Mozgovitsa river, the Chairska river join there. The path starts from the Yane Sandanski chalet and continues further to the tourist shelter Spano Pole, green trail marking, duration about 2,30 hours. Information boards present the profound biological diversity, protected on the territory of Pirin National Park – the most widely spread tree species, Pirin endemic species, wild animals, as well as the relation between mountains and people – a story about the historic locality Arnautski Grobishta (the Arnautian Cemetery). At the Spano Pole shelter, the tourist can chose from the sun of ray routes to close sites, his own direction for a short walk. The path contains new information about the geologic peculiarities of Pirin, curious facts, information about various plant and animal species.

MELNIK

Melnik is situated in a valley extension where the feeder Rozhen gully joins the Melnik river at 400 m altitude above the sea level. It is believed that the Thracians used to have a settlement there. In the chronicles Melnik came into being during the First Bulgarian Kingdom when it became a fortified settlement.

During the Second Bulgarian Kingdom Melnik experienced vigorous growth. In the XIII century the boyar Alexius Slav made the town the capital of his state. In 1255 the town was destroyed by fire during the uprising of the Bulgarian population under the leadership of the boyar Dragota. In the years of ottoman yoke Melnik became a significant economic, trade and military-administrative center. According to some sources at the beginning of the XIX century its population amounted to 20 thousand people. (Nestorova, Kalaydzhiiev, 1965, page 50). In the next years as a result of economic and political changes the town gradually declined. In the past Melnik used to be an important administrative and spiritual centre. As of 1660 Melnik district comprised 32 villages, and at the end of the XIX century they were 56. After the liberation in 1913 Melnik became the center of a district comprising 57 villages and 1 neighborhood. After 1959 when the districts were removed as administrative units, Melnik became a center of a small municipality, extended in 1983 and afterwards (in 1987) annexed to that of the town of Sandanski. The whole town of Melnik and the outskirts represent one landmark. In 1964 it was announced a cultural and historic reserve, and in 1968 a historic-archeological and architectural-artistic reserve comprising the town and the natural landmark Melnik pyramids. Since 1979 Melnik has been considered a unique town with international tourist significance. Most of the houses with their ingenious

с международно туристическо значение. Много от къщите със своята оригинална архитектура (Бейската, Кехайовата, Кордопуловата, Болярската, Янковата, Сивовата, Кушковата) са обявени за паметници на културата. На възвишението Св. Никола над града се намират останките от някогашната силна крепост, митрополитската черква „Св. Никола“ от времето на Алексей Слав и тези на манастира „Св. Богородица Спилеотиса“. Според предание, някога в Мелник е имало над 70 действащи черкви. В началото на XX век те са били 40, а днес 6 – „Св. Св. Петър и Павел“, „Св. Йоан Предтеча“, „Св. Николай Чудотворец“, „Св. Димитър Чудотворец“, „Св. Антоний“ и „Св. Зона“. Личат останките и на още няколко черкви. Мелник отстои на 22 км от общинския център Сандански, на 85 км от областния Благоевград и на 185 км от столицата София. Той е един от най-удобните изходни пунктове за туристически преходи в Пирин. Свързан е със селища и местности, важни подстъпи към източните части на Северен и Среден Пирин. Асфалтирани пътища от Мелник водят до с. Кърланово (3,5 км), с. Сугарево (6 км), с. Рожен (6 км).

СИМИТЛИ

Община Симитли се намира на 118 км южно от София в област Благоевград, на 15 км. от областния център. Разположена е по средното течение на р.Струма, недалеч от Орановския пролом. Важен фактор за развитието на общината са кръстопътните транспортни комуникации. През нея минава ЖП и магистралната линия вглия София - Атина и отклонението за гр. Разлог и долината на р. Места през Предела. Четирите планини - Рила, Пирин, Малешевска и Влахина оформят нейните граници. Преобладава планински и полупланински релеф. В централната част на общината - по поречието на р. Струма, плътно едно до друго са разположени шест от селищата. В западната планинска част са останалите пет селца. На изток, по бреговете на планинските потоци има още шест населени места. Симитли е старо селище и средидеце на редица села от едноименната котловина. Два са факторите за развитието на селището: Единият е наличието на двадецет минерални извора с температура от 56 до 60 градуса, с общ дебит 720 л/мин. Другият важен фактор е ключовото географско положение, което селището заема между долините на реките Струма и Места. Симитли е промишлен град на въгледобив от мина „Ораново“. Наблизо е мина „Пирин“ в Брежани, откъдето по въжена линия вглицата се доставят на гара Симитли. Тенденциите в развитието на община Симитли е да се превърне в туристически и балнеоложки център. В това отношение, както общинските програми и проекти, така и частната инициатива, дават своите първоначални резултати. Факт е изграждането на модерни санаториуми за лечение на заболявания на опорно-двигателния апарат, неврологични и кожни заболявания. Наред с това съществуват много добри предпоставки за развитие на еко туризъм. Запазената природа и бит на населението създават отлични условия за развитие и на селския туризъм. Една от забележителностите на града е Църквата „Свето Успение Богородично“.

На 25 километра от град Симитли във Влахина планина се намира скалният феномен Коматински скали.

Всяка година, в средата на месец януари, община Симитли е организатор на Традиционния международен фестивал на кукерските и маскарadni игри Над 2000 кукери вземат участие на фестивала

На 8 септември (Малка Богородица) се провежда традиционен събор, на който се изявяват самодейни състави от общината. Село Сенокос се намира в Северен Пирин и е най-близо разположеното до Националния парк от всички села на община Симитли. От селото тръгва единствен туристически маршрут по който се изкачва вр.Пирин. Продължителността на прехода е около 3 часа. ([маршрут №XV - синя маркировка](#)).

Община Струмани

Община Струмани е разположена в Югозападна България, област Благоевград и обхваща 21 населени места. Територията на община Струмани е 362 кв.км, което е 5,72 % от територията на област Благоевград, покрива източните склонове на Малешевска планина, долината на река Струма и малка част от западната част на Пирин. Най-високият връх на територията ѝ е Шаралия - 2171 метра.

Музейната сбирка “Струмани” включва археология, етнография и обща история, като най-интересният експонат е мозайката с изображение на Христовия монограм Хризма.

Един от най-известните обекти на територията на община Струмани, близо до с.Илинденци, е античният град Нейне (Нов град). Тук са открити монети от Римската империя, оброчни плочки на тракийския конник – култът към който, както и към божествата Бендида, Артемида, Дионис, са широко застъпени в целият район.

Голям късно античен обект се проучва и в м.Градището, близо до с.Микрево.

architecture (Beyska, Kehayova, Kordopulova, Boyar's, Yankova, Sivova, Kushkova) are announced monuments of culture. The remnants of a former strong fortress, the metropolitan church St. Nikola dated back to the time of ruling of Alexius Slav and those of the monastery St. Mother of God Spileotissa are found at St. Nikola eminence. A legend tells a story that somewhere in the past Melnik boasted more than 70 active churches. At the beginning of the XX century they were 40, and today 6 – St. St. Peter and Paul, St. John the Baptist, St. Demetrius Miracle Worker, St. Anthony and St. Zone. The remnants of some other churches can be noticed as well. Melnik is 22 km away from the municipal center of Sandanski, 85 km away from the district center of Blagoevgrad and 185 km away from the capital Sofia. The town is one of the most convenient starting points for tourist treks in Pirin. It is linked to towns and localities, important approaches to the eastern parts of North and Middle Pirin. Asphalted roads from Melnik lead to the village of Karlanovo (3,5 km), village of Sugarevo (6 km), village of Rozhen (6 km).

Simitly

Municipality of Simitly is located 118 km to the south of Sofia in district of Blagoevgrad, 15 km of the district center. It is situated along the middle stream of the Struma river, not far away from the Oranovski gorge. The crossroad transport communications are a significant factor for the development of the municipality. The Sofia-Athens railway and highway, as well as the diversion to Razlog run through the municipality. The same holds true for the valley of the Mesta river through Predela. The four mountains – Rila, Pirin, Maleshevska and Vlahina shape its borders. The relief is predominantly mountainous and hilly. In the central part of the municipality – along the Struma river, close to each other are situated six of the settlements. The rest five villages are located in the western mountainous part. To the east, along the shores of the mountainous streams there are another six populated areas. Simitly is an old settlement and a centre of a number of villages from the valley of the same name. Two factors enhance the development of the settlement: One is the presence of twenty mineral springs with temperature from 56 to 60 degrees and total capacity of 720 l/min. The other significant factor is the key geographic position of the settlement - between the valleys of the rivers Struma and Mesta. Simitly is an industrial mining town. Coal is mined from the Oranovo mine. Pirin mine in Brezhani is nearby. By ropeway the coal is delivered to the railway Simitly. The tendencies in the development of Simitly Municipality are directed to turning it into a tourist and spa centre. Both the municipal programs and projects, and the private initiative have their first results. Modern sanatoria for treatment of disorders of the locomotor system, treatment of neurologic and skin diseases have been built. Along with that there are quite good prerequisites for the development of eco tourism. Preserved nature and customs of the people create excellent conditions for the development of the country tourism.

One of the landmarks of the town is the Church "Holy Assumption". 25 kilometers away from the town of Simitly in Vlahina mountain the rocky phenomenon Komatinski rocks is located. Every year in the middle of January Municipality of Simitly organizes the Traditional International Festival of the mummers and masquerade games. More than 2000 mummers take part in the festival. On 8 September (Virgin Mary) a traditional fair is conducted with the participation of amateur groups from the Municipality. The Village of Senokos – Tourist Routes. From the village there is a single tourist route rising to Pirin summit. The trek duration is about 3 hours. ([route No.XV – blue trail marking](#))

Municipality of Strumyany

The Municipality of Strumyany is situated in Southwest Bulgaria, district of Blagoevgrad and spreads on 21 populated areas. The territory of Strumyany Municipality is 362 sq.m. That is 5,72% from the territory of Blagoevgrad district. It covers the eastern slopes of Maleshevska mountain, the valley of the river Struma and a small part of West Pirin. The highest peak on its territory is Sharaliya – 2171 m.

The museum collection "Strumyany" includes archeology, ethnography and general history. The most interesting exhibit is the mosaic with the image of the Chi Rho christogram.

One of the most famous sites on the territory of Strumyany municipality, close to the village of Ilindentsi, is the antique town Neyne (New town). Coins dated back to the Roman Empire were found there, as well as votive tablets of the Thracian horseman. The cult of the Thracian horseman, and also the cult of the deities Bendis, Artemis and Dionysus are widespread in the whole area. A vast site from the late antiquity is studied in the Gradishteto locality, close to the village of Mikrevo.

Първата събота от месец февруари

с. Илинденци

7 април с. Струмяни

Лазаров ден с. Микрево

16 и 17 май с. Струмяни

21 и 22 юни с. Добри Лаки

21 юли с. Никудин

м. Август с. Илинденци

2 и 3 август с. Илинденци

8 септември с. Велюшец

Пред последната седмица на октомври

с. Микрево

Панаир на виното – посрещане боговете на виното и плодородието, обявяване царя на лозята

Ден на община Струмяни

Лазаруване

Национален фестивал с международно участие "Зурна фест" Струмяни – курбан в чест на храмовия празник на селото

Народен събор в с. Добри Лаки на Св. Троица

Народен събор в с. Никудин на Илинден

Издание на международния скулптурен симпозиум на фондация "Арт

Народен събор на с. Илинденци, посветен на Илинденско-преображенското въстание център" Илинденци

Народен събор в с. Велюшец на Малка Богородица

Международен фолклорен фестивал "Малешево пее и танцува"

В общината се провежда скулптурен симпозиум на Фондация "Арт център Илинденци".

Село Струмяни е отдалечено от официалните туристически маршрути, водещи във вътрешността на Пирин планина, но това не го прави по-малко значим туристически обект. От Арт центъра в с.Илинденци тръгва еко-пътека „Гости от миналото“ с продължителност два часа в двете посоки. Минава покрай интересни скални образувания, напомнящи силуети на древни животни – мамут, костенурка и др. Пътеката стига до извор, който според местните хора е лековит за очите. До него има малък скален параклис. По високите скали в близост на пътеката може да се наблюдава Египетски лешояд. През община Струмяни, по долината на р.Струма, минава Международният миграционен път на птиците *Via Aristotelis*.

Със заповед на от 1982г са обявени три вековни дървета:

-Грите дъба (500г) до с.Вракуповица;

-Пашовия дъб (600г) до с.Палат;

-Вековен чинар (500г) до с.Илинденци

ОбщинаСтрумяни има важно геополитическо местоположение. Намира се на 140 км южно от столицата, на 50 км от областния център Благоевград и на 14 км от гр.Сандански. Разстоянието до границата с Гърция е 33 км, до границата с Македония - 35 км. През територията на общината минават важни пътни артерии от национално значение. Общинският център се разделя от главен път Е 79 и ж.п. линията София Атина

<i>First Saturday of February</i>	<i>Village of Ilindentsi</i>	<i>Wine fair – welcoming the Gods of wine and fertility, announcing the king of vineyards</i>
<i>7 April</i>	<i>Village of Strumyany</i>	<i>Day of Strumyany Municipality</i>
<i>Lazar's Day</i>	<i>Village of Mukrevo</i>	<i>Lazaruvane</i>
<i>16 and 17 May church holiday</i>	<i>Village of Strumyany</i>	<i>National Festival with international participation "Zurna Fest" Strumyany -sacrificial rite in honour of the village</i>
<i>21 and 22 June</i>	<i>Village of Dobri Laka</i>	<i>Holy Trinity Fair in the village of Dobri Laka</i>
<i>21 July</i>	<i>Village of Nikudin</i>	<i>Ilinden Fair in the village of Nikudin</i>
<i>August</i>	<i>Village of Ilindentsi</i>	<i>Issue of the international sculpture symposium of Art Foundation</i>
<i>2 and 3 August</i>	<i>Village of Ilindentsi</i>	<i>Ilinden Fair devoted to Ilinden-Preobrazhenie Uprising in the Ilindentsi centre</i>
<i>8 September</i>	<i>Village of Velyushets</i>	<i>Virgin Mary's Fair in the village of Velyushets</i>
<i>The last but one week of October</i>	<i>Village of Mikrevo</i>	<i>International Folklore Festival "Maleshevo Sings and Dances"</i>

The municipality conducts a sculpture symposium of Art Center Ilindentsi Foundation. The village of Strumyany is far away from the official tourist routes leading to the heart of Pirin mountain, nevertheless it is not a less significant tourist site. An eco-path *Guests from the Past* starts from the Art center in the village of Ilindentsi. Its duration is two hours in both directions. It runs along interesting rocky formations, resembling silhouettes of antique animals – mammoth, tortoise, etc. The path reaches a spring which according to the local people is curative for the eyes. A small rocky chapel rises next to it. The Egyptian vulture soars high in the skies above the steep rocks close to the path. The International migration route of the birds *Via Aristotelis* runs through the municipality of Strumyany along the valley of the Struma river.

By Order dated 1982 three centuries-old trees were announced:

- The three oaks (500 years of age) close to the village of Vrakupovitsa;
- Pashov's Oak (600 years of age) close to the village of Palat;
- Centuries-old sycamore (500 years of age) close to the village of Ilindentsi

The Municipality of Strumyany has an important geopolitical location. It is 140 km to the south of the capital, 50 km away from Blagoevgrad district center and 14 km away from the town of Sandanski. The distance to the Greek border is 33 km, and to the Macedonian border - 35 km. Important traffic arteries with national significance cross the territory of the municipality. The municipal center is divided by the main road E 79 and the Sofia-Athens railway.

